

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 13.12.2005
COM(2005) 658 końcowy

KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

W sprawie przeglądu strategii zrównoważonego rozwoju

Platforma działania

KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

W sprawie przeglądu strategii zrównoważonego rozwoju

Platforma działania

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

SPIS TREŚCI

1.	Ramy działania.....	4
2.	Przeprowadzanie zmian: skoncentrowanie się na kluczowych zagadnieniach.....	6
2.1.	Zmiany klimatyczne i czysta energia.....	7
2.2.	Zdrowie publiczne.....	8
2.3.	Wykluczenie społeczne, demografia i migracja.....	9
2.4.	Zarządzanie zasobami naturalnymi.....	10
2.5.	Zrównoważony transport	12
2.6.	Wyzwania w zakresie globalnego ubóstwa i rozwoju	13
3.	Osiąganie wyników.....	14
3.1.	Bardziej efektywna kontynuacja.....	14
3.2.	Lepsze opracowywanie polityki.....	15
4.	Wnioski	18

ZAŁĄCZNIK 1 DEKLARACJA W SPRAWIE ZASAD PRZEWODNICZ W ZAKRESIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU RADA UNII EUROPEJSKIEJ <i>Konkluzje Prezydencji DOK 10255/05 RADA EUROPEJSKA W BRUKSELI 16-17 CZERWCA 2005 R.</i>	19
--	----

ZAŁĄCZNIK 2 CELE, POLITYKA I DZIAŁANIA – POSTĘP W ZAKRESIE STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU (SZR)	23
1. PODJĘCIE KWESTII ZMIAN KLIMATYCZNYCH.....	24
2. PROMOWANIE ZDROWIA – ZDROWIE PUBLICZNE.....	25
3. ZWALCZANIE WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO I PODJĘCIE ZAGADNIENÍ ZWIĄZANYCH Z PRZEMIANAMI DEMOGRAFICZNYMI	27
4. LEPSZE ZARZĄDZANIE ZASOBAMI NATURALNYMI.....	29
5. BARDZIEJ ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT	31

6.	ZWALCZANIE UBÓSTWA NA ŚWIECIE I PROMOWANIE ROZWOJU.....	32
----	---	----

	ZAŁĄCZNIK 3 Przegląd Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE na rok 2005: Wstępne podsumowanie i przyszłe kierunki realizacji <i>KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO {COM(2005) 37}</i> "	37
--	---	----

Przeгляд strategii zrównoważonego rozwoju UE

Europejczycy cenią sobie *jakość życia*. Chcą cieszyć się z dobrobytu, czystego środowiska, cieszyć się dobrym zdrowiem, korzystać z ochrony socjalnej i sprawiedliwości. Pragną tego nie tylko dla siebie samych, lecz również dla swoich dzieci i wnuków. W obliczu szybko zmieniającego się świata, w którym tempo zmian może stanowić poważne wyzwanie dla możliwości dostosowawczych gospodarki, struktur społecznych i natury, Europa powinna modernizować się i przodować w zmianach. Wyzwaniem jest utrzymania tempa, który wzmacnia wzajemnie wzrost gospodarczy, dobrobyt społeczny i ochronę środowiska.

Powyższe wyzwanie i konieczność zmiany zostały uznane przez Radę Europejską w Göteborgu w 2001 r. wraz z przyjęciem strategii zrównoważonego rozwoju, która została rozszerzona o dodatkowy wymiar w 2002 r. podczas Rady Europejskiej z Barcelony. W czerwcu 2005 r. Rada Europejska, podczas której przyjęto przewodnie zasady zrównoważonego rozwoju, ponownie potwierdziła zasady i cele zrównoważonego rozwoju: dobrobyt gospodarczy, sprawiedliwość społeczna, ochrona środowiska i odpowiedzialność międzynarodowa, które były głównym tematem rozmów szefów państw i rządów w Hampton Court w październiku 2005 r.

Europa z powodzeniem zaczęła stosować wspomniane zasady zrównoważonego rozwoju. Podjęto ważne inicjatywy w ramach odnowionego procesu lizbońskiego, w sferze społecznej i w dążeniu do ochrony środowiska naturalnego. Przyspieszone tempo zmian wymaga jednak poczynienia bardziej intensywnych wysiłków, w celu utrzymania Europy na ścieżce zrównoważonego rozwoju. Można tego dokonać poprzez wzmocnione zaangażowanie na rzecz wzrostu i tworzenia miejsc pracy wraz ze zdecydowaną wolą zachowania i ochrony dziedzictwa społecznego i naturalnego, korzystania z wiedzy, wspierania innowacji, podchodzenia w sposób zintegrowany do polityki rozwoju i zapewniania środków finansowych.

Rządy będą zawsze istotną częścią rozwiązania ponieważ ustanawiają ramy, w których obywatele i przedsiębiorstwa podejmują decyzje. Zrównoważony rozwój nie może jednak stanowić maksimum dążeń rządów. Wszystkie zainteresowane strony, przedsiębiorstwa a zwłaszcza obywatele powinni zostać uprawnieni i zachęcani do tworzenia nowych i innowacyjnych sposobów sprostania wyzwaniom i wykorzystania szans. Europa nie może sama sprostać tym wyzwaniom i dlatego wykazała wolę współpracy z partnerami międzynarodowymi w kwestiach dotyczących świata przy zachowaniu globalnej perspektywy.

1. RAMY DZIAŁANIA

Zrównoważony rozwój jest dalekosiężnym długoterminowym celem Unii Europejskiej określonym w Traktacie. Rada Europejska w 2001 r. ustanowiła strategię zmierzania do osiągnięcia wspomnianego celu. Od tego czasu ambicje zaczęły się przekładać na inicjatywy polityczne, które w zamian przynoszą rezultaty na szczeblu lokalnym.

Wprowadzono ramy działania. Z punktu widzenia gospodarki odnowiona strategia lizbońska jest motorem wzrostu i tworzenia miejsc pracy. Pomoże ona UE w dostosowaniu się do wyzwań konkurencji globalnej i starzenia się społeczeństwa. Silniejsza gospodarka europejska jest kluczowa dla zrównoważonego rozwoju i stanowi jego część; pomoże w

generowaniu środków do inwestowania, np. w czystsze środowisko, lepszą edukację, opiekę zdrowotną i ochronę socjalną. Z kolei bardziej zrównoważone korzystanie z zasobów naturalnych i większa sprawiedliwość społeczna mają zasadnicze znaczenie dla sukcesu gospodarczego.

UE, która zauważyła te powiązania, wykorzystuje wzajemnie wzmacniające się elementy polityki gospodarczej, społecznej i ochrony środowiska. Komisja przeprowadza obecnie oceny wpływu wszystkich ważniejszych propozycji w zakresie polityki w celu określenia ich znaczenia dla zrównoważonego rozwoju. Reforma polityki rolnej i rybołówstwa, wzmocnienie polityki rozwoju obszarów wiejskich oraz modernizacja polityki spójności odzwierciedlają to zobowiązanie do zintegrowanego opracowywania polityki. UE wprowadziła ramy polityczne mające na celu zwalczanie zmian klimatycznych, w tym ambitny system handlu emisjami CO₂ w celu zachęcania zakładów przemysłowych do obniżenia ilości emisji zanieczyszczeń po najniższych kosztach.

Przyjęto kilka strategii oraz przekrojowych i tematycznych planów działania¹, którym często towarzyszą konkretne cele i wyznaczone etapy. Obejmują one wspólny wysiłek poczyniony w szeregu obszarów, na przykład w celu poprawy bezpieczeństwa, zdrowia publicznego, wzmocnienia integracji społecznej i spójności oraz zatrzymania zaniku różnorodności biologicznej, poprawy jakości gleby, wody i powietrza. Państwa Członkowskie, a także rządy i samorządy lokalne również prowadziły szeroko zakrojone działania np. w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, przygotowania się na skutki starzenia się społeczeństwa, zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych oraz poprawienia jakości lokalnego transportu publicznego.²

W niniejszym przeglądzie uwzględniono wspomniane osiągnięcia oraz wyznaczono konkretne dalsze działania na następne lata. Jest to kulminacja procesu przeglądu rozpoczętego na początku 2005 r., który składał się z trzech ściśle powiązanych elementów tworzących pakiet dokumentów:

- komunikatu Komisji przyjętego w lutym 2005 r., w którym zostały podsumowane postępy i zaproponowane pierwsze kierunki działań,
- zasad przewodnich przyjętych w czerwcu 2005 r. przez Radę Europejską,
- niniejszego komunikatu dotyczącego głównie realizacji i działań.

Przy opracowywaniu wspomnianego pakietu dokumentów Komisja przeprowadziła konsultacje i wysłuchała opinii Rady i Parlamentu, Państw Członkowskich, organizacji pozarządowych, obywateli i zainteresowanych stron³. Główne wnioski wyciągnięte ze wspomnianego dialogu są następujące: poddana przeglądowi strategia wymaga większego skupienia się na temacie, wyraźniejszego podziału odpowiedzialności, szerszego prawa do własności oraz wsparcia, silniejszej integracji z wymiarem międzynarodowym oraz skuteczniejszego wdrażania i monitoringu.

---

¹ Szczegółowy przegląd różnych strategii oraz planów działań UE, których realizacja wspiera zrównoważony rozwój, został zamieszczony w załączniku II.

² Kluczowe przykłady poczynionych postępów zostały zawarte w komunikacie Komisji z lutego 2005 r. COM(2005) 37. Patrz również publikacja Eurostatu z grudnia 2005 dotycząca wskaźników zrównoważonego rozwoju.

³ Komunikat Komisji z lutego 2005 r. COM(2005) 37. Komisja otrzymała ponad 1100 odpowiedzi w trakcie konsultacji.

Celem niniejszego przeglądu **nie jest zastąpienie, lecz dalsze rozwinięcie** strategii zrównoważonego rozwoju. Ma on zapewnić wykorzystanie powiązań między europejskimi inicjatywami politycznymi i ocenę kompromisów, potrzebnych do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju. W niniejszym przeglądzie

- określono kluczowe kwestie, w których potrzebne jest nadanie silniejszego impulsu w nadchodzących latach
- proponuje uwzględnienie zewnętrznego wymiaru zrównoważonego rozwoju (np. globalne wykorzystywanie zasobów, międzynarodowe kwestie dotyczące rozwoju) w opracowywaniu polityki wewnętrznej oraz sugeruje się, że wpływ europejskich wyborów politycznych na globalny zrównoważony rozwój może być oceniony w bardziej spójny sposób
- proponuje sposoby pomiaru postępów i dokonywania regularnego przeglądu priorytetów w celu ułatwienia większej spójności między strategiami Państw Członkowskich a strategiami UE
- zaleca ciągły dialog z osobami i organizacjami – wiodącymi przedsiębiorcami, władzami regionalnymi i lokalnymi, organizacjami pozarządowymi, środowiskiem akademickim i organizacjami obywatelskimi, które są zaangażowane w dokonywanie zmian

2. PRZEPROWADZANIE ZMIAN: SKONCENTROWANIE SIĘ NA KLUCZOWYCH ZAGADNIENIACH

Niniejszy przegląd uwypukla kilka kluczowych zagadnień, które wymagają silnego impulsu na najwyższym szczeblu politycznym w celu zaangażowania społeczeństwa, przyspieszenia procesu decyzyjnego i działania na wszystkich szczeblach, zachęcenia do wspólnych rozważań oraz przyspieszonego wchłaniania nowych i lepszych pomysłów. Uznaje on potrzebę regularnej kontroli postępów i zawiera sugestie na temat sposobu dokonania jej.

W dalszych postępach w konkretnych kwestiach należy uwzględnić szereg czynników przekrojowych. Tendencje są ze sobą wzajemnie powiązane, zatem istnieje konieczność dalszej analizy poszczególnych obszarów polityki w zintegrowanych ramach. Przeciwdziałanie *zmianom klimatycznym*, dla przykładu, jest wieloaspektowe, ponieważ zarówno polityka energetyczna jak i transportowa odgrywają kluczową rolę w redukcji emisji gazów cieplarnianych. Zmiany klimatyczne mają wpływ na społeczeństwo, na przykład dlatego że poważne klęski żywiołowe spowodowane zmianami klimatycznymi, takie jak powódź i susza, często w sposób nieproporcjonalny wpływają na najmniej rozwinięte regiony i najsłabsze grupy ludności. Europa już teraz wykorzystuje pozytywne powiązania między obszarami polityki. Działania w zakresie zrównoważonej energii są realizowane w celu zwiększenia bezpieczeństwa dostaw energii, zmniejszenia zmian klimatycznych, lokalnego zanieczyszczenia powietrza oraz ubóstwa a także w celu poprawy bezpieczeństwa, promując jednocześnie rozwój lokalny oraz obszarów wiejskich. Niestety należy czasami pójść na kompromis. Niektóre działania polityczne pociągają za sobą koszty dostosowań i należy ustalić najbardziej optymalne sposoby zrównoważenia kompromisów.

Skuteczne reakcje wymagają międzynarodowej współpracy i solidarności. UE jest zaangażowana w działania na rzecz zmniejszania ubóstwa w krajach rozwijających się i ściśle współpracuje z Organizacją Narodów Zjednoczonych w osiągnięciu Milenijnych Celów Rozwoju. Jest ona zaangażowana w szereg wielostronnych działań, np. we współpracę z

innymi stronami w celu zrealizowania zobowiązań w zakresie różnorodności biologicznej, zasobów rybnych, energii i wody uzgodnionych podczas Światowego Szczytu w sprawie Zrównoważonego Rozwoju oraz w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatycznym. UE będzie korzystała ze swoich wpływów w celu zaangażowania większej liczby narodów w ambitny plan zrównoważonego rozwoju. Będzie ona również wykorzystywać swoje instrumenty, takie jak umowy handlowe i porozumienia o współpracy, w celu wprowadzania zmian i uwzględni ona zewnętrzny wymiar przy opracowywaniu polityki wewnętrznej.

UE i Państwa Członkowskie powinny nadal inwestować w badania i technologię w celu znalezienia bardziej opłacalnych pod względem kosztów i zasobów metod produkcji i sposobów konsumowania. Poprzez opanowanie nowych technologii, narzędzi IT oraz komunikacyjnych, alternatywne generowanie energii, produkty i procesy o niewielkim wpływie na środowisko, nowe technologie w zakresie paliw i transportu, Europa może dokonać przełomu w zakresie efektywności wykorzystania zasobów, który może stanowić potencjalną siłę napędową dla kroczenia ścieżką zrównoważonego rozwoju.

Edukacja odgrywa kluczową rolę w ułatwianiu zmian stanowiących element zrównoważonego rozwoju. Gwarantuje posiadanie umiejętności dostosowania się do globalnych zmian, upowszechnianie wiedzy i zaangażowanie zainteresowanych stron w zmiany.

2.1. Zmiany klimatyczne i czysta energia

Klimat ulega zmianom. Nie można temu zapobiec, ale może utrzymać te zmiany na dopuszczalnym poziomie, a ich negatywny wpływ może zostać w dużym stopniu zmniejszony. Jest to globalny problem, który wymaga rozwiązań również na poziomie globalnym. Należy poczynić większe starania w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, nie tylko w UE, ale w krajach o dużej emisji i gospodarkach wschodzących. Zasadnicze znaczenie ma również dostosowanie UE do zmian klimatycznych i pomoc krajom rozwijającym się.

Niektóre grupy, sektory lub kraje większym stopniu niż inne odczują skutki koniecznych zmian. Ważne jest opracowanie mechanizmów pomocy najbardziej potrzebującym oraz zmotywowanie wszystkich partnerów międzynarodowych do realizacji aktywnej polityki w zakresie zmian klimatycznych.

Ograniczenie zmian klimatycznych stwarza istotne możliwości społeczne i gospodarcze i pomoże w zredukowanie innych niezrównoważonych tendencji. Zmiana naszych struktur zużycia energii mogłaby doprowadzić do osiągnięcia w UE przynajmniej 20% oszczędności w stosunku do obecnego zużycia energii w sposób opłacalny - oszczędność ta wynosiłaby tyle, co zużycie energii ogółem w Niemczech i Finlandii. UE ma wiele źródeł energii odnawialnej – wiatr, energia słoneczna, biomasa, fale, hydroenergia oraz źródła geotermiczne, oraz posiada technologię do wykorzystywania ich w celu zaspokojenia o wiele większej części zapotrzebowania na ciepło, energię i paliwo.

Poza wyraźnymi korzyściami gospodarczymi, z doświadczeń wynika, że środki zmniejszania zmian klimatycznych i wykorzystanie przez UE własnych możliwości w zakresie wydajności i energii odnawialnej ma wiele innych pośrednich korzyści – większe bezpieczeństwo dostaw, zmniejszone emisje innych substancji zanieczyszczających, rozwój lokalny i wysokiej jakości zatrudnienie. Pomaga ono UE w utrzymaniu czołowej pozycji w technologiach innowacyjnych, w czasie, kiedy rozwija się silna konkurencja w tych obszarach. Ponadto UE ma również odpowiedni potencjał, aby wspierać rozwijające się kraje w osiągnięciu wzrostu

gospodarczego przy wykorzystaniu najmniej zanieczyszczających technologii, np. poprzez mechanizm czystego rozwoju w ramach protokołu z Kioto, który umożliwia transfer tych technologii do krajów rozwijających się. Istnieje pewien potencjał, który należy wykorzystać.

Kluczowe działania:

- UE będzie dążyć do zobowiązań mających na celu dalsze ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wykraczające poza kończące się w 2012 r. obowiązujące zobowiązania, poprzez opracowywanie propozycji i prace nad szerszymi porozumieniami międzynarodowymi obejmującymi wszystkie gazy cieplarniane i sektory, zachęcanie do innowacji i objęcie środków na dostosowanie. Unijny system handlu emisjami mógłby służyć za przykład dla międzynarodowego rynku węgla.
- UE będzie rozwijać dalszą politykę w zakresie klimatu poprzez drugi etap programu w zakresie zmian klimatycznych, pracę ze stronami zainteresowanymi w celu opracowania nowych działań służących systematycznemu wykorzystywaniu opłacalnych możliwości obejmujących motoryzację, lotnictwo, rozwój technologiczny i dostosowanie. UE i Państwa Członkowskie dokonają przeglądu unijnego systemu handlu emisjami w celu jego dalszego rozwinięcia i rozważą jego rozszerzenie na inne gazy cieplarniane i sektory, jak na przykład lotnictwo.
- Podczas nieformalnego spotkania w Hampton Court w październiku 2005 r., szefowie państw i rządów uzgodnili, że zwrócą się do Komisji o opracowanie odnowionej, zrównoważonej, bezpiecznej i konkurencyjnej europejskiej polityki energetycznej. W 2006 r. Komisja opracowuje ważne inicjatywy w zakresie biomasy⁴ i biopaliw. Zainicjuje ona również w 2006 r. debatę na temat polityki UE w zakresie energii odnawialnej do roku 2020, między innymi również na temat udziału energii odnawialnej w źródłach energii. Będzie to stanowiło wyraźny cel dla wszystkich zainteresowanych stron, zapewniając stabilność, której potrzebują przedsiębiorcy oraz inwestorzy. UE będzie nadal zachęcać do korzystania z energii odnawialnej na całym świecie.
- Komisja zaproponuje plan działania dotyczący wydajności energetycznej w celu osiągnięcia opłacalnego 20% potencjału oszczędności energii. Potrzebny jest silny impuls w zakresie oszczędności energii w budynkach, aby wyjść poza limity określone w obecnym prawie w zakresie charakterystyki energetycznej budynków, aby w szczególności pomóc gospodarstwom domowym. Komisja będzie pracować wspólnie z Państwami Członkowskimi wykorzystując fundusze strukturalne w celu zrealizowania celów efektywności energetycznej, a w szczególności z Państwami Członkowskimi mającymi największe możliwości rozwoju.

2.2. Zdrowie publiczne

Zdrowie ma wymiar globalny. Choroby przenoszą się szybko z jednego kontynentu na drugi. Europa musi zwiększyć swoją zdolność do zwalczania transgranicznych zagrożeń dla zdrowia. Wysiłkom UE muszą towarzyszyć skuteczne działania w krajach sąsiadujących oraz działania w skali globalnej. Zwalczanie zagrożeń dla zdrowia wymaga szybkiego i skutecznego reagowania oraz sprawnie funkcjonujących systemów zdrowotnych, możliwości zarządzania oraz możliwości technologicznych i infrastrukturalnych. Brak zdolności jednego

---

⁴ COM (2005) 628.

Państwa Członkowskiego do reagowania może narazić na zagrożenie całą UE. Zmniejszenie nierówności w zakresie zdrowia w całej UE ma zasadnicze znaczenie.

UE zobowiązała się również do wspierania międzynarodowych działań na rzecz poprawy opieki zdrowotnej. Obecnie 40 mln ludzi cierpi na HIV/AIDS. 24 mln ludzi zmarło z tego powodu, z czego 5 mln to dzieci. Z powodu malarii umiera rocznie ponad milion osób, w większości dzieci w Afryki Subsaharyjskiej. Rosnąca ilość szczepów bakterii odpornych na antybiotyki nadal stanowi poważny problem.

Promowanie zdrowia i zapobieganie chorobom (poprzez opracowanie warunkujących ochronę zdrowia na odpowiednim poziomie czynników) zmniejszy obciążenie gospodarcze i społeczne spowodowane chorobami w dłuższej perspektywie. Ponadto lepsza wiedza na temat wpływu substancji zanieczyszczających na zdrowie ułatwi wprowadzanie ulepszonych środków zapobiegawczych i planowania.

Kluczowe działania:

UE i Państwa Członkowskie powinny:

- udoskonalić plany działania w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom dla zdrowia (przygotowując się do możliwej pandemii, przy uwzględnieniu niedawno zaktualizowanych wytycznych na temat gotowości w sytuacji wystąpienia pandemii grypy).
- uzgodnić i wdrożyć strategię UE w zakresie HIV/AIDS, w tym poprzez podjęcie kroków w celu poprawienia nadzoru i wzmocnienia współpracy między Państwami Członkowskimi. W odniesieniu do krajów trzecich, należy zwiększyć wysiłki związane z wdrażaniem istniejącego programu działania UE w celu zwalczania HIV/AIDS, malarii i gruźlicy.
- koordynować badania nad powiązaniem między substancjami zanieczyszczającymi środowisko, zagrożeniem dla zdrowia i wpływem na zdrowie w celu polepszenia naszej wiedzy na temat tego, jakie czynniki środowiskowe są przyczyną problemów zdrowotnych i jak najlepiej im zapobiegać.

2.3. Wykluczenie społeczne, demografia i migracja

Zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego UE nie jest wyłącznie kwestią zwiększenia niskich dochodów. Należy promować dostęp do zatrudnienia, mieszkalnictwa, mobilności, opieki zdrowotnej oraz usług w zakresie komunikacji i informacji i przede wszystkim do edukacji i szkolenia zawodowego. Znacząca część ludności UE (15%) jest zagrożona ubóstwem. Szczególny problem stanowi ubóstwo wśród dzieci. Zgodnie z rozmowami podczas nieformalnego spotkania szefów państw i rządów w Hampton Court, należy pilnie zwrócić uwagę na walkę z wykluczeniem społecznym.

UE stoi przed wyzwaniami gospodarczymi oraz znaczącymi wyzwaniami społecznymi w związku z jej **starzejącym się społeczeństwem**. Starzenie się ludności ulegnie przyspieszeniu do 2040 r. i wraz ze spadkiem wskaźników płodności, spowoduje redukcję aktywnej zawodowo populacji. Co więcej, spadek płodności wraz z rosnącą średnią długością życia mogłaby oznaczać, że do 2050 r., dwie osoby w wieku produkcyjnym będą pracować na każdą osobę w podeszłym wieku, w przeciwieństwie do czterech osób w dzisiejszych czasach. Tendencje te mogą również spowodować spadek stóp wzrostu.

Rządy powinny przygotować gospodarkę i społeczeństwo Europy do starzenia się wielu naszych społeczeństw. Zwiększenie produktywności i uczestnictwo w rynku pracy, w szczególności starszych pracowników oraz kobiet są konieczne do utrzymania naszej zdolności do zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Modernizacja europejskich systemów zabezpieczenia społecznego, w szczególności w zakresie świadczeń emerytalnych i długoterminową opieką, ma zasadnicze znaczenia dla promowania aktywnego i zdrowego starzenia się. Istnieje potrzeba polityki w większym stopniu sprzyjającej rodzinie. Skuteczne zarządzanie przepływami migracyjnymi, w tym pozytywna integracja migrantów oraz ich rodzin, ma kluczowe znaczenie. Uwidacznia to również potrzebę większego i lepszego inwestowania w kapitał ludzki z perspektywy całego cyklu życiowego w celu utrzymania szans na zatrudnienie pracowników. Obejmuje to wdrożenie przez Państwa Członkowskie skutecznych strategii uczenia się przez całe życie.

Kluczowe działania:

- W odpowiedzi na rozmowy szefów państw i rządów w Hampton Court w październiku 2005 r., Komisja na początku 2006 r. przedstawi komunikat, w którym zostanie dokonana analiza sposobów pomocy udzielanej przez UE Państwom Członkowskim w reagowaniu na problemy demograficzne, w obliczu których UE stoi, w szczególności poprzez promowanie strategii aktywnego starzenia się, integrację imigrantów i lepsze warunki dla rodzin. Komisja skonsultuje się z partnerami społecznymi na temat zaproponowania nowych inicjatyw w celu wspierania godzenia życia prywatnego z zawodowym.
- Komisja proponuje ogłoszenie europejskiego roku zwalczania wykluczenia i ubóstwa. W 2006 r. zostanie przedstawiona mapa drogowa równości między kobietami i mężczyznami w celu wspierania osiągnięcia równości płci i rozwiązania problemów demograficznych, przed którym stoi UE. UE wspiera wysiłki Państw Członkowskich w zakresie modernizacji systemów opieki zdrowotnej w celu zapewnienia ich trwałości.
- UE i Państwa Członkowskie powinny kontynuować opracowanie polityki UE w zakresie legalnej migracji, zwiększenie integracji migrantów oraz ich rodzin oraz zwalczania nielegalnej imigracji. Komisja zaproponowała wsparcie dla środków integracyjnych Państw Członkowskich poprzez Europejski fundusz na rzecz integracji obywateli krajów trzecich na lata 2007-2013. Wydała ona plan polityczny w zakresie legalnej migracji obejmujący procedury przyjmowania. Zaproponuje ona również wspólne ramy polityczne w celu zwalczania nielegalnej imigracji w 2006 r.

2.4. Zarządzanie zasobami naturalnymi

W dużym stopniu jesteśmy zależni od zasobów naturalnych, jeżeli chodzi o surowce, żywność, energię i ziemię oraz od naturalnych procesów absorpcji coraz większej ilości odpadów wytwarzanych przez rosnącą populację ludzką, która obecnie liczy prawie sześciu miliardów. Z Milenijnej Oceny Ekosystemu ONZ z 2005 r. wynika że dwie trzecie usług ekosystemowych, od których ludzie są zależni, podupada. Zapotrzebowanie Europy na zasoby naturalne wzrosło o prawie 70% od początku lat 60. Szacuje się, że Europejczycy zużywają 4,9 ha gleb uprawnych średnio w przeliczeniu na osobę na potrzeby prowadzonego stylu życia (w porównaniu do 9,5 w USA i 1,5 w Chinach), podczas gdy średnia światowa wynosi 1,8 ha.

Niektóre struktury wykorzystania gruntów i mórz doprowadziły do zwiększonego zagęszczenia ruchu, zużycia energii oraz zanieczyszczenia, większego zagrożenia powodziami oraz utraty krajobrazów, siedlisk naturalnych i różnorodności biologicznej⁵. Światowe struktury wykorzystania zasobów budzą obawy, ponieważ zmniejszają zdolność regeneracyjną Ziemi oraz usługi świadczone przy wykorzystaniu zasobów naturalnych. Utrata różnorodności biologicznej, przyspieszona po części przez zmiany klimatyczne wywiera skutki gospodarcze, w tym na turystykę i sektory takie jak rolnictwo, które zależą od usług ekosystemowych (zapylenie, żyzność ziemi, dostępność i jakość wody) lub innych sektorów korzystających z informacji biologicznej jako źródła innowacji.

Poprzez przyjęcie wiodącej pozycji w tworzeniu innowacyjnych rozwiązań w zakresie lepszego wykorzystania zasobów, UE może promować gospodarkę bardziej efektywną pod względem zasobów i osiągnąć pozycję światowego lidera wydajnych ekologicznie technologii. Wzrasta świadomość, nie tylko wśród przedsiębiorców, skali możliwości oferowanych przez inwestowanie w innowacje ekologiczne. Rynek zrównoważonych produktów i procesów będzie musiał się rozwijać w celu wypełnienia wymagań szybko rosnącej klasy średniej, w zakresie dóbr konsumpcyjnych i usług, jak również jakości w dziedzinie ochrony środowiska. Skoordynowane podejście, w którym przewiduje się przejście na bardziej zrównoważoną produkcję i proces konsumpcyjny, zwiększy konkurencyjność Europy.

Rządy odgrywają ważną rolę w osiągnięciu sukcesu poprzez zapewnienie przewidywalnych i długoterminowych ram prawnych, wynagradzających innowację ekologiczną w celu wspierania przedsiębiorców w dążeniu do rozwijania zrównoważonej działalności. Władze publiczne mają siłę nabywczą pozwalającą na nadawanie impulsu do zmian. Dla przykładu w UE władze publiczne (takie jak władze lokalne, szkoły, szpitale) wydają rocznie 1600 miliardów EUR na produkty i usługi, co stanowi 16% naszego PKB. Można z tego skorzystać do stworzenia masy krytycznej potrzebnej do zapewnienia zrównoważonym technologiom sukcesu rynkowego.

Kluczowe działania:

- Państwa Członkowskie wraz z Komisją powinny wymieniać się doświadczeniami i najlepszymi praktykami na temat przeniesienia opodatkowania w sposób neutralny z punktu widzenia dochodów z pracy na konsumpcję i/lub zanieczyszczanie, w celu dokonania wkładu w unijne cele zwiększenia zatrudnienia i ochrony środowiska naturalnego. Ponadto Państwa Członkowskie powinny w sposób bardziej skuteczny korzystać ze swej znaczącej siły przetargowej w celu wspierania wdrażania innowacyjnych, bardziej opłacalnych i czystszych zastosowań. Komisja zaproponuje dyrektywę w sprawie zamówień publicznych na pojazdy ekologiczne.
- UE wspólnie z Państwami Członkowskimi oraz zainteresowanymi stronami będzie pracowała nad promowaniem innowacji ekologicznych oraz rozwijaniem rynku technologii ekologicznych. Państwa Członkowskie powinny wdrożyć mapy drogowe w zakresie technologii ochrony środowiska. W kontekście siódmego ramowego programu

⁵ W sprawozdaniu o stanie środowiska z 2005 r. Europejska Agencja Środowiska uznaje, że poczyniono istotne postępy w ciągu ostatnich trzydziestu lat. Sytuacja środowiska naturalnego pozostaje jednak pod wieloma względami niestabilna. Można temu zaradzić wyłącznie poprzez bardziej skuteczną integrację zagadnień związanych z ochroną środowiska w inne obszary polityki.

badań, UE zapewni finansowanie w celu przyspieszenia działań i nadania nowych impulsów badaniom i rozwojowi technologicznemu w obszarach kluczowych, w tym w zakresie wodoru i paliw.

- Komisja sporządzi plan działania w celu promowania zrównoważonej produkcji i konsumpcji, korzystając z realizowanych inicjatyw oraz instrumentów takich jak polityka w zakresie zasobów i odpadów, zintegrowana polityka produktu oraz normy, plany zarządzania środowiskiem oraz polityka w zakresie innowacji i technologii, w celu wzmocnienia ich wpływu, uzupełnienia wszelkich luk i zapewnienia ich wkładu w inicjatywy globalne.
- UE i Państwa Członkowskie powinny zapewnić wystarczające finansowanie i zarządzanie siecią obszarów objętych ochroną Natura 2000 oraz w lepszy sposób zintegrować kwestie związane z różnorodnością biologiczną z polityką wewnętrzną i zewnętrzną w celu zatrzymania utraty różnorodności biologicznej.

2.5. Zrównoważony transport

Dostępność przystępnego cenowo transportu jest korzystna dla nas wszystkich. Zetknęliśmy się również z niekorzystnymi aspektami transportu: zagażowanie ruchu, skutki dla zdrowia i degradacja środowiska. Wraz ze wzrostem gospodarki rośnie popyt na transport. Wysoki wzrost oznacza, że pomimo znaczącej poprawy w funkcjonowaniu pojazdów, negatywne skutki są coraz większe, a obecne tendencje nie są zrównoważone.

Można osiągnąć korzyści wynikające z mobilności przy o wiele mniejszym wpływie na gospodarkę, społeczeństwo i środowisko naturalne. Można tego dokonać poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na transport (np. poprzez zmiany w użytkowaniu gruntów, promowanie zdalnego dojeżdżania (ang. telecommuting) oraz korzystania z wideokonferencji), lepsze wykorzystanie infrastruktury oraz pojazdów, zmianę środków transportu, np. korzystanie z transportu kolejowego zamiast drogowego, korzystanie z rowerów i chodzenie pieszo na krótkich odległościach i rozwinięcie transportu publicznego, wykorzystanie czystszych ekologicznie pojazdów i opracowanie alternatywy dla ropy naftowej, jak np. biopaliwa czy pojazdy napędzane wodorem.

Korzyści z bardziej zrównoważonego transportu mają szeroki zasięg i są znaczące: rozwiązanie kwestii zagażowania ruchu, przyczyniając się do obniżenia kosztów przedsiębiorstw, zaoszczędzenie czasu podróżującym i zwiększenie dostępu do rozwoju regionalnego i lokalnego, zmniejszenie zmian klimatycznych i wpływu na różnorodność biologiczną, zwiększenie bezpieczeństwa dostaw energii poprzez zmniejszenie uzależnienia od ropy naftowej; poprawa lokalnego środowiska naturalnego i zmniejszenie wpływu na zdrowie, w szczególności na obszarach miejskich.

Kluczowe działania:

- UE oraz jej Państwa Członkowskie powinny skoncentrować się na uatrakcyjnieniu alternatyw transportu drogowego jako opcji dla przewozu towarów i osób, w tym poprzez rozwinięcie sieci transeuropejskich oraz połączeń intermodalnych dla usług logistycznych w zakresie transportu towarowego, w celu łatwego transferu towarów między transportem drogowym, kolejowym i wodnym. Będzie to tematem poważnej dyskusji politycznej w drugiej połowie 2006 r.

- Komisja Europejska w dalszym ciągu będzie badać korzystanie z pobierania opłat za użytkowanie infrastruktury w UE, w oparciu o lokalne systemy pobierania opłat za obciążenie infrastruktury, pobieranie opłat od samochodów ciężarowych na terenie całej UE oraz nowe możliwości wynikające z nowych technologii satelitarnych, informacyjnych i komunikacyjnych.
- Komisja zaproponuje pakiet środków w celu poprawy funkcjonowania samochodów z punktu widzenia ochrony środowiska poprzez promowanie czystych i wydajnych energetycznie pojazdów, w tym dyrektywę w sprawie zamówień na takie pojazdy, nowe normy dotyczące pojazdów i większe wykorzystanie biopaliw. Państwom Członkowskim zaproponowano już wprowadzenie różnego opodatkowania dla samochodów osobowych, w zależności od emisji dwutlenku węgla.

2.6. Wyzwania w zakresie globalnego ubóstwa i rozwoju

Globalne zagrożenia dla zrównoważonego rozwoju są wzajemnie ze sobą związane. Ubóstwo, degradacja środowiska i konflikty napędzają się nawzajem. Ponad miliard osób utrzymuje się za mniej niż jednego dolara dziennie, a ponad 2,7 mld za mniej niż dwa dolary dziennie. 2,6 mld osób, ponad 40 % ludności świata, nie ma dostępu do podstawowych urządzeń sanitarnych, a ponad miliard nadal korzysta z niepewnych źródeł wody pitnej. Ubóstwo i nierówność są niesprawiedliwe, stanowią jednocześnie zagrożenie dla rozwoju światowego, trwałego dobrobytu, pokoju i bezpieczeństwa. Globalizacja oznacza, że nasz wspólny dobrobyt oraz bezpieczeństwo zależą przede wszystkim od zakończonej powodzeniem walki z ubóstwem.

Potrzebne są działania na wszystkich szczeblach - UE powinna działać w relacjach dwustronnych jak i wielostronnych oraz w sposób zintegrowany. UE ponownie potwierdziła swoje zaangażowanie na rzecz globalnego zrównoważonego rozwoju podczas Światowego Szczytu ONZ we wrześniu 2005 r., poprzez wdrożenie działań przyjętych podczas Światowego Szczytu w sprawie Zrównoważonego Rozwoju, prace nad realizowaniem Milenijnych Celów Rozwoju oraz realizowanie Agendy Rozwoju z Doha. W celu sprostania wyzwaniom globalnym, UE musi upewnić się, że wymiar wewnętrzny oraz zewnętrzny polityki współgrają na tyle dobrze, aby osiągnąć maksymalny stopień oddziaływania.

UE stoi na czele działań międzynarodowych mających na celu wyeliminowania ubóstwa. UE udziela ponad połowę pomocy światowej, przy czym jest zobowiązana do dalszego zwiększania tej pomocy pod względem jakości oraz ilości. UE przyjęła niedawno „Konsensus europejski w sprawie rozwoju”, ustanawiający wspólną wizję i środki w zakresie rozwoju.

Kluczowe działania:

- UE oraz jej Państwa Członkowskie powinny zwiększyć wielkość pomocy do 0,7 % dochodu narodowego brutto (DNB) w 2015 r., osiągając pośredni cel 0,56 % w 2010 r., z indywidualnymi celami: 0,51 % dla UE-15 i 0,17 % dla UE-10.
- UE oraz jej Państwa Członkowskie powinny zwiększyć skuteczność, spójność i jakość polityki pomocy w latach 2005 – 2010 poprzez większą koordynację między Państwami Członkowskimi, opracowanie wspólnych ram programowania UE, korzystanie z większej ilości wspólnych działań i współfinansowanie projektów, zwiększenie spójności między polityką w dziedzinie rozwoju i polityką w innych obszarach. Powinno to podwyższyć jakość pomocy poprzez skuteczne wsparcie budżetowe, redukcję zadłużenia i uwalniania

pomocy.

- UE będzie popierać poprawę międzynarodowego zarządzania środowiskiem, między innymi poprzez stworzenie Organizacji Ochrony Środowiska przy ONZ i wzmocnienie wielostronnych porozumień w dziedzinie ochrony środowiska. Zintensyfikuje ona wysiłki w celu zapewnienia, że handel międzynarodowy będzie wykorzystywany jako narzędzie osiągnięcia rzeczywistego zrównoważonego rozwoju o wymiarze globalnym, zarówno pod względem społeczno-ekonomicznym jak i w zakresie ochrony środowiska. Zostanie to dokonane zarówno na forum wielostronnym (WTO, runda z Doha) oraz jako część jej regionalnych i dwustronnych stosunków handlowych.

3. OSIĄGANIE WYNIKÓW

3.1. Bardziej efektywna kontynuacja

Istnieje potrzeba monitorowania i kontynuacji. Można tego dokonać bez tworzenia nowych procedur czy bez większej liczby dokumentów. Będzie to obejmowało:

- składanie przez Komisję co dwa lata sprawozdania z realizacji. Będzie ono oparte na zestawie wskaźników zrównoważonego rozwoju opracowanych przy pomocy ekspertów krajowych, przyjętych przez Komisję w lutym 2005 r.⁶ Pierwsze sprawozdanie zawierające najnowsze dane statystyczne jest dołączone do niniejszego Komunikatu⁷.
- omówienie przez Radę Europejską i Parlament Europejski poczynionych postępów na podstawie sprawozdania Komisji oraz dokonanie przeglądu priorytetów i przedstawienie ogólnych wytycznych w zakresie zrównoważonego rozwoju przynajmniej co dwa lata.
- odgrywanie przez Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny oraz Komitet Regionów istotnej roli w budowaniu silniejszego wsparcia dla działania, np. poprzez organizację regularnych rozmów zainteresowanych stron oraz poprzez nadawanie impulsu w celu stymulowania debaty również na szczeblu krajowym.
- zapoczątkowanie przez Komisję Europejską przeglądu strategii zrównoważonego rozwoju w 2009 r., obejmującej proces szeroko zakrojonych konsultacji z zainteresowanymi stronami.

Ponadto wszystkie Państwa Członkowskie opracowały własne krajowe strategie zrównoważonego rozwoju lub są bliskie ich ukończenia; wiele z nich regularnie informuje o poczynionych postępach. Jednak nie zostały w pełni wykorzystane możliwości wzajemnego uczenia się, określenia tego, co zadziałało oraz zlokalizowania problemów. Różne strategie krajowe oraz strategia europejska powinny w jak największym stopniu wzajemnie się wspierać, aby całość stała się czymś więcej niż suma części składowych.

Proponuje się zatem Państwom Członkowskim:

---

⁶ SEC(2005) 161.

⁷ Pomiar postępów w kierunku bardziej zrównoważonej Europy – Wskaźniki zrównoważonego rozwoju dla Unii Europejskiej. Komisja Europejska, Eurostat, Panorama Unii Europejskiej, Luksemburg, Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, 2005. ISBN 92-894-9768-8.

- W zależności od potrzeby dokonanie przeglądu strategii krajowych, w świetle strategii Unii Europejskiej oraz ich opublikowanie najpóźniej do końca 2006 r. Zachęca się Państwa Członkowskie do dokonania przeglądu w szczególności wykorzystania krajowych instrumentów politycznych (patrz sekcja 3.2), które mogłyby być bardziej skuteczne i lepiej zintegrowane z działaniami podjętymi lub zaproponowanymi na szczeblu europejskim;
- Na podstawie poddanych przeglądowi strategii krajowych, Państwa Członkowskie podejmują proces wzajemnej weryfikacji, koncentrując się na konkretnych tematach, zwłaszcza poszukując przykładów dobrej polityki i praktyk, które mogą zostać wdrożone przez wszystkich. Wzajemna weryfikacja może obejmować wymiar zewnętrznej oceny, być może przy wsparciu ze strony sieci krajowych komitetów doradczych do spraw zrównoważonego rozwoju oraz zaangażowanie krajów trzecich. Pierwszy przegląd pilotażowy, pod przewodnictwem Prezydencji oraz przy wsparciu Komisji, obejmujący Państwa Członkowskie, które się dobrowolnie zgłoszą, mógłby zostać przeprowadzony w trakcie 2006 r.
- Rozważenie ustanowienia niezależnych komitetów doradczych do spraw zrównoważonego rozwoju - w przypadku ich braku w danym Państwie Członkowskim - w celu stymulowania rzeczowej dyskusji i uczestniczenia w analizie poczynionych przez dany kraj i UE postępów.

Komisja wzywa kraje kandydujące do ukończenia swoich strategii krajowych i zbliżenia reform do strategii zrównoważonego rozwoju UE. Komisja uwzględni ten fakt w sprawozdaniu z realizacji.

Strategia zrównoważonego rozwoju UE powinna włączyć się do międzynarodowych procesów w dziedzinie zrównoważonego rozwoju i wspomóc rozwój w kierunku realizacji Milenijnych Celów Rozwoju oraz planu realizacji z Johannesburga.

3.2. Lepsze opracowywanie polityki

Poprawa spójności polityki: ocena wpływu oraz inne lepsze narzędzia regulacyjne

Istnieją narzędzia mające wspomagać decydentom politycznym w określaniu właściwego podejścia, natomiast skuteczne oceny wpływu powinny być stosowane począwszy od najwcześniejszych etapów opracowywania polityki. Umożliwia to decydentom politycznym określenie najlepszych możliwości w oparciu o zrównoważoną ocenę prawdopodobnych skutków gospodarczych, społecznych i środowiskowych oraz kompromisów zawartych między nimi oraz uwzględniając opinię zainteresowanych stron. Na przykład ocena wpływu propozycji handlowych jest ważnym sposobem zintegrowania wpływu zewnętrznego na unijne decyzje polityczne. Wszystkie te działania promują zintegrowanie różnych działań politycznych prowadząc do podejmowania bardziej spójnych decyzji i szerszych rozważań nad osiągnięciem bardziej zrównoważonych wyników, wykorzystaniem sytuacji, w których nikt nie traci, określeniem i radzeniem sobie z wynikającymi skutkami i kompromisami w UE i na forum międzynarodowym.

Kluczowe działania:

- Wszystkie instytucje UE powinny zapewnić, że wszystkie ważne decyzje polityczne będą

opierać się na wnioskach, które zostały poddane ocenie wpływu, zgodną z porozumieniem międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa. Komisja zapewni, że wszystkie jej ważniejsze inicjatywy będą poddawane ocenie wpływu i że pełne oceny wpływu będą udostępniane publicznie z chwilą wydania decyzji.

- Państwa Członkowskie powinny również w większym stopniu korzystać z ocen wpływu przy opracowywaniu polityki, wydawaniu środków publicznych oraz opracowywaniu strategii, programów i projektów. Powinny one stosować się do zaleceń strategicznych wytycznych Wspólnoty w celu zapewnienia wzmocnionej synergii między funduszami spójności i strukturalnymi oraz lepszą ochroną środowiska i wzrostem.
- Ocenom wpływu powinno towarzyszyć szersze wykorzystywanie oceny w celu sprawdzenia skutków *ex-post* danej polityki.
- UE uwzględni wymiar zewnętrzny przy analizie skutków propozycji dotyczących polityki.

Korzystanie z najbardziej skutecznego połączenia instrumentów

Rządy oraz inne organy publiczne mają szeroki zakres narzędzi, poprzez które mogą zachęcać do zmian w zakresie regulowania, podatków, zamówień, dotowania, inwestowania, wydawania i przekazywania informacji. Wyzwaniem jest osiągnięcie właściwego połączenia polityki pieniężnej i fiskalnej, które sprawi, że korzystanie z instrumentów i wdrażanie polityki będą się przyczyniać do zrównoważonego rozwoju. Na przykład Państwa Członkowskie powinny w lepszy sposób korzystać z funduszy strukturalnych w celu wspierania zrównoważonego rozwoju.

Być może najskuteczniejszą metodą promowania zmian jest zapewnienie, że rynki będą wysyłać właściwe sygnały (np. ustalenie cen na właściwym poziomie), dając w ten sposób zachętę do zmiany zachowań i właściwego kształtowania rynku. Można tego dokonać poprzez upewnienie się, że wszyscy, producenci i konsumenci, zdają sobie sprawę w pełnych kosztów i konsekwencji swoich decyzji przy ich podejmowaniu. Oznacza to na przykład włączenie kosztu nałożonego na inne podmioty w społeczeństwie przez pomioty zanieczyszczające do ceny produktu, czego dokonało już kilka Państw Członkowskich (np., poprzez opłaty lub podatek ekologiczny). W ten sposób, producenci są zachęceni do produkowania, a konsumenci do konsumowania większej ilości sprzyjających środowisku towarów i usług.

Niekiedy rządy mogą wywierać istotny wpływ po prostu poprzez dostarczanie informacji społeczeństwu i przedsiębiorcom, aby pomóc im w wybraniu lepszych możliwości. Istnieją dobre przykłady etykietowania i usług informacyjnych na temat zużycia energii i funkcjonowania sprzętu elektrycznego, artykułów gospodarstwa domowego i usług z punktu widzenia ochrony środowiska. Wiele władz publicznych w całej UE opracowało skuteczne strategie komunikacyjne w celu zachęcania obywateli do sortowania odpadów dla celów recyklingu, podróżowania w sposób bardziej zrównoważony oraz do oszczędzania energii.

Edukacja jest warunkiem promowania zmian w zachowaniu. Komisja będzie pracować nad wsparciem działań Państw Członkowskich w zakresie edukacji, inwestowania w kapitał ludzki i uczenie się przez całe życie na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Kluczowe działania:

- UE będzie dążyć do wykorzystania pełnej gamy instrumentów politycznych przy promowaniu wykorzystania instrumentów rynkowych z powodu ich elastyczności przy realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Państwa Członkowskie powinny zapewnić pełne wykorzystanie wachlarza instrumentów dostępnych rządowi oraz że wszelkie dotacje będą wykorzystane w sposób spójny z celami zrównoważonego rozwoju i zgodnie z traktatem.
- Komisja włączy zrównoważony rozwój do głównego nurtu swoich działań informacyjnych i komunikacyjnych, zarówno w przypadku polityki wewnętrznej i zewnętrznej UE. Komisja wraz z innymi instytucjami wspólnotowymi będzie nadal organizować wydarzenia i fora dla zainteresowanych stron na temat różnych aspektów strategii, w celu zwiększania wiedzy i świadomości, upowszechniania nowych pomysłów i wymiany najlepszych praktyk. Badania⁸ ciągle wykazują, że świadomość Europejczyków na temat zagadnień związanych ze zrównoważonym rozwojem jest wysoka. Wyzwanie przed którym stoimy, to przełożenie tej świadomości na bardziej zrównoważone zachowanie. Skuteczna komunikacja wymaga zwrócenia się do odbiorców krajowych i lokalnych, zatem Państwa Członkowskie mają do odegrania kluczową rolę.

Mobilizacja zainteresowanych stron i pomnażanie sukcesu

UE i Państwa Członkowskie mają do odegrania kluczową rolę, ale nie mogą i nie powinny jako jedyne ponosić odpowiedzialność za agendę zrównoważonego rozwoju. Inne podmioty będą musiały podjąć działania: przedsiębiorstwa, władze lokalne i regionalne, organizacje pozarządowe, partnerzy społeczni, uniwersytety i szkoły, oraz sami obywatele i konsumenci. Postęp będzie zależał w dużej mierze od dużej kreatywności i siły rynkowej przedsiębiorstw oraz regionalnych i lokalnych organów i władz.

Coraz więcej czołowych przedsiębiorców zauważa opłacalność troszczenia się o zrównoważony rozwój. Przedsiębiorstwa odnoszące największe sukcesy zauważają, że zwracanie uwagi na zrównoważony rozwój pobudza inwestowanie w nowe technologie, procesy i produkty, co jest pragnieniem konsumentów⁹. Są one świadome, że planowanie i wiedza o tym, w co inwestować w przyszłości, ma głęboki sens finansowy. Wiedzą również, że istnieją możliwości, jeżeli ma się wizję, np. poprzez przejście na gospodarkę o niskim zużyciu węgla. Mają świadomość, że mogą wpływać na swoich dostawców. Potrzebują jednak stabilnych ram prawnych do działania.

Partnerzy społeczni również odgrywają kluczową rolę: aktywny dialog między pracodawcami a pracownikami jest ważny w rozwiązaniu kwestii wymiaru społecznego zrównoważonego rozwoju, czyli organizacji pracy, umiejętności, szkolenia oraz równych szans.

Ponadto wiele władz regionalnych i gmin zintensyfikowały wysiłki w celu znalezienia rozwiązań praktycznych danych problemów. Ze względu na to, że są one często dostawcami usług publicznych, od transportu po wytwarzanie energii elektrycznej, od zbiórki odpadów po opiekę nad ubogimi, mają one możliwość wprowadzania praktycznych zmian w wymiarze

---

⁸ Patrz Eurobarometr.

⁹ Na przykład w wielu istotnych badaniach stwierdzono dowody na pozytywne powiązanie między zarządzaniem środowiskowym a wynikami finansowymi. Pięćdziesiąt przedsiębiorstw zakwalifikowanych najwyżej pod względem firmowych sprawozdań ze zrównoważonego rozwoju mają wyższą od średniej zdolność kredytową.

lokalnym. Z ich sukcesów można się wiele nauczyć. Istnieje wiele przykładów, z których można czerpać.

Kluczowe działania:

Komisja:

- Wzywa czołowych przedsiębiorców oraz inne zainteresowane strony w Europie do zaangażowania się w pilne rozważania z przywódcami politycznymi na temat średnio i długoterminowych niezbędnych do zrównoważonego rozwoju oraz zaproponowania ambitnych planów biznesowych, które wykraczają poza obowiązujące minimalne wymogi prawne. Taka inicjatywa jest dobrze dopasowana do prac Komisji zmierzających do zachęcenia do odpowiedzialności społecznej przedsiębiorców oraz stanowi uzupełnienie dialogu z partnerami społecznymi i społeczeństwem obywatelskim. Komisja będzie pracowała wraz z Prezydencją nad najlepszymi sposobami wspierania tego procesu.
- Wzywa inne instytucje i organizacje UE do przedstawienia propozycji nad najlepszymi sposobami nagradzania najlepszych inicjatyw w zakresie zrównoważonego rozwoju podejmowanymi przez władze regionalne i lokalne.

4. WNIOSKI

Istnieją prawdziwe możliwości lepszego życia, większej sprawiedliwości społecznej i powstają nowe, innowacyjne sektory, w których Europa, przy zastosowaniu odpowiedniej polityki, może przewodzić całemu światu. Możemy jednak korzystać z tych możliwości wyłącznie jeżeli teraz poradzimy sobie z zagrożeniami dla zrównoważonego rozwoju wynikającymi z naszego stylu życia. Sukces w zahamowaniu nie zrównoważonych tendencji jest niezbędny, ale również możliwy do osiągnięcia, o czym świadczy wiele historii zakończonych sukcesem na całym świecie.

Niniejszy przegląd strategii zrównoważonego rozwoju UE ma na celu objęcie instytucji UE, Państw Członkowskich, przedsiębiorstw i obywateli oraz reprezentujących ich organizacji wspólną jasną wizją oraz politycznymi ramami działania. Komisja zwraca się zatem do Rady i Parlamentu o zatwierdzenie proponowanego podejścia, dążenia do poczynienia pilnych postępów w zakresie nakreślonych działań oraz do bliskiej wspólnej pracy podczas przygotowań do Rady Europejskiej w czerwcu 2006 r., w celu ugruntowania silnego i szeroko zakrojonego wsparcia dla wspólnej strategii.

ZAŁĄCZNIK 1

**DEKLARACJA W SPRAWIE ZASAD PRZEWODNICH W ZAKRESIE
ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ

Konkluzje Prezydencji DOK 10255/05
RADA EUROPEJSKA W BRUKSELI
16-17 CZERWCA 2005 R.

Projekt Deklaracji zasad przewodnich w zakresie zrównoważonego rozwoju

Zrównoważony rozwój jest głównym celem wszystkich obszarów polityki Wspólnoty Europejskiej, określonym w Traktacie. Jego celem jest ciągła poprawa jakości życia zarówno obecnych, jak i przyszłych pokoleń, a także zapewnienie możliwości utrzymania pełnej różnorodności form życia na Ziemi. Idea zrównoważonego rozwoju opiera się na zasadach demokracji, praworządności oraz poszanowania podstawowych praw, w tym wolności oraz równości szans. Wprowadza solidarność w ramach pokoleń i pomiędzy nimi. Jej celem jest propagowanie dynamicznej gospodarki z wysokim poziomem zatrudnienia, wykształcenia, ochrony zdrowia, spójności społecznej i terytorialnej, oraz ochrony środowiska, w świecie, w którym zapewniony jest pokój, bezpieczeństwo i poszanowanie różnorodności kulturowej.

Dla osiągnięcia tych celów w skali Europy i świata, Unia Europejska i jej Państwa Członkowskie zobowiązują się, zarówno w swoich własnych działaniach, jak i we współpracy z partnerami, realizować cele i przestrzegać poniżej opisanych zasad.

Główne cele

Ochrona środowiska naturalnego

Zapewnianie możliwości utrzymania pełnej różnorodności form życia na Ziemi, poszanowanie ograniczeń zasobów naturalnych planety, zapewnianie wysokiego poziomu ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego. Przeciwdziałanie i ograniczanie zanieczyszczenia środowiska, promowanie zrównoważonej produkcji i konsumpcji w celu likwidacji związku wzrostu gospodarczego z degradacją środowiska.

Sprawiedliwość i spójność społeczna

Promowanie bezpiecznego, sprawiedliwego społeczeństwa charakteryzującego się zdrowymi stosunkami, realizującego zasady demokracji, integracji społecznej i spójności, szanującego podstawowe prawa i różnorodność społeczną, tworzącego równe szanse i zwalczającego wszelkie formy dyskryminacji.

Dobrobyt gospodarczy

Dążenie do efektywnej, innowacyjnej gospodarki opartej na bogatej wiedzy, kierującej się zasadami konkurencji i wydajności ekologicznej, zapewniającej wysoki standard życia, a także wysoki poziom i jakość zatrudnienia w całej Unii Europejskiej.

Wypełnianie obowiązków w skali międzynarodowej

Zachęcanie do tworzenia na całym świecie demokratycznych instytucji opartych na zasadach pokoju, bezpieczeństwa i wolności, i obrona ich stabilności. Aktywne propagowanie na całym świecie idei zrównoważonego rozwoju i zapewnienie, że polityka wewnętrzna i zewnętrzna Unii Europejskiej jest zgodna z celami zrównoważonego rozwoju w skali globalnej oraz z międzynarodowymi zobowiązaniami Unii.

Wytyczne dotyczące kształtowania polityki

Propagowanie i ochrona podstawowych praw

Umieszczenie człowieka w centrum uwagi polityk Unii Europejskiej poprzez promowanie praw podstawowych, zwalczanie wszelkich form dyskryminacji i przyczynianie się do zmniejszenia skali ubóstwa na całym świecie.

Sprawiedliwość wewnątrzpokoleniowa i międzypokoleniowa

Zaspokajanie potrzeb obecnych pokoleń bez uszczerbku dla możliwości przyszłych pokoleń zaspokajania swych własnych potrzeb, zarówno w Unii Europejskiej, jak i poza nią.

Otwarte i demokratyczne społeczeństwo

Zagwarantowanie obywatelom prawa dostępu do informacji i zapewnienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości. Rozwój odpowiednich kanałów umożliwiających konsultację i uczestnictwo wszystkim zainteresowanym stronom i stowarzyszeniom.

Udział obywateli

Zwiększenie udziału obywateli w procesie podejmowania decyzji. Działanie na rzecz obecności idei zrównoważonego rozwoju w nauczaniu i świadomości społecznej. Informowanie obywateli o ich wpływie na środowisko i o dostępnych im możliwościach dokonywania wyborów bardziej sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi.

Zaangażowanie przedsiębiorstw i partnerów społecznych

Promowanie dialogu społecznego, odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw oraz partnerstwa publiczno-prywatnego w celu propagowania współpracy i wspólnej odpowiedzialności dla osiągnięcia zrównoważonej produkcji i konsumpcji.

Spójność i koordynacja polityk

Promowanie spójności pomiędzy wszystkimi obszarami polityki Unii Europejskiej oraz spójności działań w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej w celu zwiększenia ich zdolności przyczyniania się do zrównoważonego rozwoju.

Integracja polityki

Wspieranie integracji kwestii gospodarczych, społecznych i związanych z ochroną środowiska dla zapewnienia ich spójności i wzajemnego wzmocnienia się poprzez pełne wykorzystanie instrumentów pozwalających na lepszą regulację, takich jak zrównoważony mechanizm oceny wpływu i konsultacje z zainteresowanymi stronami.

Wykorzystywanie najlepszej dostępnej wiedzy

Zapewnienie, że opracowywanie, ocena i realizacja danej polityki opiera się na najlepszej dostępnej wiedzy, a także, że dana polityka jest rozsądna pod względem ekonomicznym i oszczędna.

Zasada ostrożności

W sytuacji istnienia obiektywnych naukowych wątpliwości – przyjmowanie ostrożnego podejścia dla uniknięcia potencjalnego niebezpieczeństwa dla zdrowia ludzi lub dla środowiska, a także podejmowanie działań zapobiegawczych.

Obciążenie kosztami sprawców zanieczyszczenia

Zapewnienie, że ceny odzwierciedlają realne koszty działań produkcyjnych i konsumpcyjnych ponoszonych przez społeczeństwo oraz że sprawcy zanieczyszczenia płacą za spowodowane przez nich szkody dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego.

ZAŁĄCZNIK 2

CELE, POLITYKA I DZIAŁANIA – POSTĘP W ZAKRESIE STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU (SZR)

Niniejszy Załącznik zawiera wybór kluczowych strategii UE, planów działania oraz innych inicjatyw wspierających zrównoważony rozwój. W przypadku istnienia celów operacyjnych dokonano odniesienia do nich. Ponadto wiele Państw Członkowskich opracowało własne strategie i plany działania i strategie zrównoważonego rozwoju. W kilku obszarach rzeczywiście Państwa Członkowskie najlepiej są w stanie wprowadzić zmiany. UE może wspierać i uzupełniać działania Państw Członkowskich, ułatwiać wymianę najlepszych praktyk i działać jako centralny punkt dokonywania przeglądu postępów i promowania dalszych działań.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju stanowi strategiczne ramy polityczne dla jak najlepszego rozwiązania problemów związanych z niezrównoważonymi tendencjami. Kluczowym elementem tych ram są wewnętrzne powiązania między tendencjami. Występują liczne wewnętrzne powiązania między kluczowymi priorytetami zidentyfikowanymi w dokumencie podstawowym. Na przykład poprzez zwiększenie wykorzystania odnawialnej energii, będziemy również walczyć ze zmianami klimatycznymi. Podobnie poprzez lepsze wykorzystanie gruntów, większe zrównoważenie transportu i zmianę struktury energii, chronimy również różnorodność biologiczną. Różne strategie i plany działania nie powinny być zatem traktowane oddzielnie. Każde z nich przyczyni się do rozwiązania problemów w innych obszarach. Jest ważne, aby wewnętrzne powiązania były dobrze zrozumiane i żeby opracowano polityczne reakcje integrujące różne aspekty w celu doprowadzenia do sytuacji, w których nie ma przegranych. Kwestia wewnętrznych powiązań między tendencjami jest obszarem, który wymaga dalszego rozwinięcia. Komisja dokonuje oceny wpływu na wszystkie nowe podejmowane przez nią inicjatywy polityczne.

1. PODJĘCIE KWESTII ZMIAN KLIMATYCZNYCH

Cel ogólny

Ograniczenie zmian klimatycznych oraz związanych z nimi kosztów ponoszonych przez społeczeństwo

Cele operacyjne:

- W marcu 2005 r., Rada Europejska ponownie potwierdziła cel **ograniczenia wzrostu przeciętnej temperatury w skali światowej o maksymalnie 2°C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej**¹⁰, i że w związku z tym globalne działania na rzecz ograniczenia i redukcji poziomu stężenia powinny być zmierzać w kierunku osiągnięcia poziomu stężenia CO₂ poniżej 550 ppm.
- UE-15 i większość Państw Członkowskich UE-25 zobowiązało się w ramach protokołu z Kioto do przyjęcia celów w zakresie zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w latach 2008-2012. **Celem UE-15 będzie zmniejszenie emisji gazów o 8 % w stosunku do poziomów z 1990 r.**
- W celu zrealizowania tego ostatecznego celu, zgodnie z tym, co postanowiła Rada Europejska w marcu 2005 r., **UE przeanalizuje** z innymi stronami, strategię mającą na celu **osiągnięcie koniecznego obniżenia emisji gazów cieplarnianych** i rozważy, w tym kontekście, sposoby obniżenia emisji gazów dla grupy rozwiniętych państw o 15-30 % do 2020 r. w porównaniu z podstawowym limitem przewidzianym w protokole z Kioto.

Przykłady kluczowych działań: Działania realizowane i zaplanowane

- Opracowanie Zmian Klimatycznych UE dla okresu po 2012 r. Komunikat przyjęty w lutym 2005 r., COM(2005) 35 wersja ostateczna.
http://europa.eu.int/comm/environment/climat/future_action.htm
- Drugi etap europejskiego programu w zakresie zmian klimatycznych (ECCP). Etap rozpoczęty w październiku 2005 r.
<http://europa.eu.int/comm/environment/climat/eccp.htm>
- System handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych UE, przyjęty w styczniu 2005 r., dyrektywa 2003/87/WE.
<http://europa.eu.int/comm/environment/climat/emission.htm>
- 10-letni plan realizacji Globalnej Sieci Systemów Obserwacji Ziemi (GEOSS) 2005-2015.
http://europa.eu.int/comm/research/environment/newsanddoc/article_2211_en.htm

¹⁰ Źródła: Drugie sprawozdanie z oceny IPCC, konkluzje Rady z 1996 r., COM(2005)35 wersja ostateczna, str.3, konkluzje Rady Europejskiej z marca 2005 r.

- Zielona Księga w sprawie efektywności energetycznej, COM (2005) 265 wersja ostateczna. Księga przyjęta w czerwcu 2005 r.
http://europa.eu.int/comm/energy/efficiency/doc/2005_06_green_paper_book_en.pdf
- Plan działania na rzecz racjonalizacji zużycia energii. Przewidywane przyjęcie planu działania w 2006 r.
http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2000/com2000_0247en01.pdf
- Nowe i odnawialne źródła energii. Komunikat w sprawie wsparcia energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, w oparciu o wdrożenie dyrektywy 2001/77/WE, COM(2005)627.
http://europa.eu.int/comm/energy/res/legislation/electricity_en.htm
- Plan działania w sprawie biomasy. Przyjęty w grudniu 2005 r.
http://europa.eu.int/comm/energy/res/biomass_action_plan/index_en.htm
- Europejska kampania na rzecz zrównoważonej energii.
<http://www.sustenergy.org/>

2. PROMOWANIE ZDROWIA – ZDROWIE PUBLICZNE

Cele ogólne

Promowanie zdrowia publicznego i lepsza ochrona przed zagrożeniami dla zdrowia

Cele operacyjne:

- Polepszenie **ochrony przed zagrożeniami dla zdrowia** poprzez rozwinięcie zdolności do reagowania w sposób skoordynowany na zagrożenia.
- Dalsze ulepszenie **prawodawstwa w zakresie żywności i paszy**, w tym dokonanie przeglądu etykietowania żywności.
- Dalsze **promowanie wysokich standardów zdrowia i dobrostanu zwierząt** w UE oraz na świecie.
- Zmniejszenie zapadalności na choroby związane z niezdrowym trybem życia, którym można zapobiec, poprzez **promowanie zdrowia oraz zapobiegania chorobom**.
- Zapewnienie, że substancje chemiczne są produkowane, transportowane i wykorzystywane w taki sposób, aby **nie stanowiły poważnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i środowiska** do 2020 r.
- Lepsze **informowanie na temat zanieczyszczenia środowiska** oraz jego negatywnego wpływu na zdrowie.

Przykłady kluczowych działań: Działania realizowane i zaplanowane

- Ogólna strategia w zakresie zdrowia będąca kontynuacją programu działań w dziedzinie zdrowia i ochrony konsumentów na lata 2007-2013, COM (2005) 115 wersja ostateczna.
http://europa.eu.int/comm/dgs/health_consumer/index_en.htm
- Europejskie Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób ustanowione w 2005 r., na mocy ROZPORZĄDZENIA (WE) 851/2004
http://europa.eu.int/comm/health/ph_overview/strategy/ecdc/ecdc_en.htm
- Strategia w zakresie HIV/AIDS. Oczekiwane przyjęcie strategii pod koniec 2005 r.
[http://europa.eu.int/comm/development/body/theme/human_social/docs/health/Programme%20for%20Action%20\(EN\).pdf#zoom=100](http://europa.eu.int/comm/development/body/theme/human_social/docs/health/Programme%20for%20Action%20(EN).pdf#zoom=100)
http://europa.eu.int/comm/research/health/poverty-diseases/aids_en.html
- Komunikat w sprawie gotowości i planu reagowania w sytuacji wystąpienia pandemii grypy we Wspólnocie, COM 2005 (607) wersja ostateczna.
http://europa.eu.int/comm/health/ph_threats/com/Influenza/COMM_PDF_COM_2005_06_07_F_EN_ACTE.pdf
- Komunikat w sprawie wzmocnienia koordynacji w zakresie ogólnego planowania gotowości na wypadek sytuacji zagrożenia zdrowia publicznego na poziomie UE, COM (2005) 605 wersja ostateczna.
http://europa.eu.int/comm/health/ph_threats/com/Influenza/COMM_PDF_COM_2005_06_05_F_EN_ACTE.pdf
- Zalecenie w sprawie polepszenia bezpieczeństwa pacjentów poprzez zapobieganie infekcjom związanym z opieką zdrowotną i kontrolę nad nimi. Zalecenie ma zostać przyjęte w 2006 r.
http://europa.eu.int/comm/health/ph_threats/com/comm_diseases_cons01_en.htm
http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2004/com2004_0301en01.pdf
- Kontynuacja i wdrożenie Białej Księgi w sprawie Bezpieczeństwa Żywności, COM (1999) 719.
http://europa.eu.int/comm/food/food/intro/white_paper_en.htm
http://europa.eu.int/comm/dgs/health_consumer/library/pub/pub06_en.pdf
- Strategia w zakresie zdrowia zwierząt – Plan Działania Wspólnoty na rzecz Ochrony i Dobrostanu Zwierząt na lata 2006-2010. Plan ma zostać przyjęty w 2007 r.
http://europa.eu.int/comm/food/animal/diseases/strategy/index_en.htm
- Plan Działania na rzecz Środowiska i Zdrowia na lata 2004-2010, COM(2004)416 wersja ostateczna.
http://europa.eu.int/comm/environment/health/index_en.htm
- Rozporządzenia w sprawie systemu rejestracji, oceny i zatwierdzania substancji chemicznych (REACH), COM (2003) 644.
<http://europa.eu.int/comm/environment/chemicals/reach.htm>
http://europa.eu.int/comm/enterprise/reach/index_en.htm

3. ZWALCZANIE WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO I PODJĘCIE ZAGADNIEŃ ZWIĄZANYCH Z PRZEMIANAMI DEMOGRAFICZNYMI

Cel ogólny

Stworzenie społeczeństwa zintegrowanego społecznie

Cele operacyjne:

- Ustalanie konkretnych celów dla UE dotyczących obniżenia liczby osób **zagrożonych ubóstwem** do 2010 r. ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia ubóstwa wśród dzieci, w kontekście otwartej metody komunikacji.
- Wspieranie Państw Członkowskich w ich wysiłkach na rzecz **modernizacji zabezpieczenia społecznego** w obliczu starzenia się społeczeństwa.
- Znaczące **zwiększenie uczestnictwa w rynku pracy** kobiet i starszych pracowników, zgodnie z ustalonymi celami oraz zwiększenie zatrudnienia migrantów do 2010 r.
- Kontynuowanie **opracowywania polityki UE w dziedzinie legalnej migracji**, której towarzyszą działania polityczne mające na celu wzmocnienie integracji migrantów oraz ich rodzin.
- Dalsze realizowanie celu **uczenia się przez całe życie** i redukcja o połowę do 2010 r. liczby osób w wieku od 18 do 24 lat mających wyłącznie wykształcenie średnie, nie kontynuujących edukacji i nie podejmujących szkoleń.

Państwa Członkowskie odgrywają najważniejszą rolę w osiągnięciu realnych wyników w realizacji tych celów. UE może wspierać i uzupełniać działania Państw Członkowskich, ułatwiając wymianę najlepszych praktyk i działań jako centralny punkt dokonywania przeglądu postępów i promowania dalszych działań. Agenda Społeczna wytycza działania UE w celu osiągnięcia pełnego zatrudnienia i zintegrowanego społeczeństwa.

Komisja i Rada¹¹ nakreśliły strategię mającą na celu rozwiązanie problemu związanego z wpływem starzenia się społeczeństwa na budżet, zgodnie z którą Państwa Członkowskie powinny zredukować poziom długu publicznego w celu ograniczenia konsekwencji budżetowych starzenia się społeczeństwa i wprowadzić kompleksową reformę rynku pracy, w tym systemów podatkowych i socjalnych, aby osiągnąć wyższy wskaźnik zatrudnienia, w szczególności wśród starszych pracowników i kobiet, oraz ambitne reformy systemu emerytur i rent w celu ograniczenia presji wywieranej na finanse publiczne.

Przykłady kluczowych działań: Działania realizowane i zaplanowane

¹¹ Rada Unii Europejskiej (2001), „Wkład finansów publicznych we wzrost i zatrudnienie: poprawa jakości i stabilności”, sprawozdanie Komisji i Rady (Ecofin) dla Rady Europejskiej (Sztokholm, 23-24 marca 2001 r.), 699/01; Komisja Europejska (2000 r.) „Komunikat w sprawie wkładu finansów publicznych we wzrost i zatrudnienie: poprawa jakości i stabilności”, COM(2000)846

- Otwarta metoda komunikacji w zakresie ochrony socjalnej i integracji społecznej. W trakcie realizacji
http://europa.eu.int/comm/employment_social/social_protection/index_en.htm
- Program wspólnotowy na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej „PROGRESS”, 2007-2013. Program ma zostać przyjęty w 2006 r.
http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/pdf/2004/com2004_0488en01.pdf
- Otwarta metoda komunikacji w zakresie edukacji i szkolenia („Education and Training 2010”) W trakcie realizacji.
http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/pdf/2004/com2004_0488en01.pdf
- Zintegrowany Program działań w zakresie kształcenia ustawicznego na lata 2007-2013 (COM(2004)474). Ma zostać przyjęty w 2006 r.
http://europa.eu.int/comm/education/programmes/newprog/index_en.html
- Komunikat dotyczący przyszłości demograficznej Europy. Komunikat ma zostać przyjęty w 2006 r.
http://europa.eu.int/comm/employment_social/social_situation/green_paper_en.html
- Strategię w zakresie BHP na lata 2007-2012, komunikat ma zostać przyjęty w 2006 r.
http://europa.eu.int/comm/dgs/employment_social/index_en.htm
- Mapa drogowa równości między kobietami i mężczyznami, komunikat ma zostać przyjęty w 2006 r.
http://europa.eu.int/comm/employment_social/gender_equality/index_en.html
- Komunikat w sprawie niedyskryminacji i równych szans dla wszystkich, COM(2005)224- Europejski Rok 2007.
http://europa.eu.int/comm/employment_social/fundamental_rights/index_en.htm
- Europejski rok zwalczania wykluczenia i ubóstwa 2010.
http://europa.eu.int/comm/employment_social/social_inclusion/index_en.htm
- Nowa generacja funduszy strukturalnych i spójności, przyjętych w 2004 r. COM (2004) 493, COM (2004) 494, COM (2004) 495.
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/2007/index_en.htm
- Wniosek o utworzenie Europejskiego Ośrodka Monitorowania Migracji. Przewidywane przyjęcie wniosku w 2005 r.
http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/immigration/doc_immigration_intro_en.htm
- Zielona Księga w sprawie przyszłości Europejskiej Sieci Migracji, COM(2005) 666. Przyjęta w 2005 r.
<http://www.european-migration-network.org/>
- Kontynuacja Komunikatu „Wspólna agenda na rzecz integracji- Ramy integracji obywateli państw trzecich w Unii Europejskiej”, COM(2005) 389 wersja ostateczna.
http://europa.eu.int/comm/justice_home/funding/inti/funding_inti_en.htm
http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/en/com/2005/com2005_0389en01.pdf

- Plan działania na rzecz zwalczania handlu ludźmi. Przyjęcie planu pod koniec 2005 r. http://europa.eu.int/comm/justice_home/fsj/crime/trafficking/fsj_crime_human_trafficking_en.htm

4. LEPSZE ZARZĄDZANIE ZASOBAMI NATURALNYMI

Cel ogólny

Czuwanie nad możliwością utrzymania pełnej różnorodności form życia na Ziemi, poszanowanie ograniczenia w zakresie zasobów naturalnych planety i promowanie zrównoważonej produkcji i konsumpcji w celu przerwania powiązania między wzrostem gospodarczym a degradacją środowiska.

Cele operacyjne:

- **Poprawa produktywności zasobów:** osiągnięcie lepszych wyników z każdej jednostki wykorzystanego zasobu i zmniejszenie szkód środowiskowych (szkodliwych emisji do atmosfery, wody i gleby oraz nadmiernej eksploatacji gleby i innych zasobów) spowodowanych przez każdą jednostkę
- Poprawa zarządzania i unikanie nadmiernego zużycia **odnawialnych zasobów naturalnych**, takich jak zasoby rybne, różnorodność biologiczna, zasoby leśne, woda, powietrze, gleba i klimat, odnowienie zdegradowanych ekosystemów morskich do 2015 r. zgodnie z planem realizacji z Johannesburga uzgodnionym podczas Światowego Szczytu w sprawie Zrównoważonego Rozwoju (WSSD), w tym osiągnięcie **maksymalnego zrównoważonego odłowu** do 2015 r.
- **Rozważanie w jaki sposób obniżyć zużycie energii** do 2020 r., mając na uwadze opłacalną możliwość osiągnięcia 20% oszczędności w zużyciu energii. Komisja inicjuje dyskusję na ten temat.
- 12% zużycia energii z odnawialnych źródeł energii do 2010 r.
- 21% **energii zużywanej w UE-25 ma pochodzić z odnawialnych źródeł energii** do 2010 r. Stanowi to podstawę orientacyjnych celów krajowych.
- **Zatrzymanie zaniku różnorodności biologicznej** w UE do 2010 r. i przyczynianie się do znaczącego zwolnienia tempa zaniku różnorodności biologicznej do 2010 r.
- **Realizacja i zarządzanie siecią Natura 2000:** zatwierdzenie obszarów do 2006 r. (obszary morskie do 2010 r.); wyznaczenie obszarów i objęcie ich skutecznym zarządzaniem do 2010 r. (obszary morskie do 2010 r.)
- **Wykorzystanie rozwoju technologicznego** w celu oddzielenia wzrostu gospodarczego od presji na środowisko.

Przykłady kluczowych działań: Działania realizowane i zaplanowane

- Plan działania na rzecz technologii ochrony środowiska (ETAP), COM(2004)38 wersja ostateczna. Określenie warunków ustanowienia celów zakresie ochrony środowiska dla

kluczowych produktów, wraz z Państwami Członkowskimi i kluczowymi zainteresowanymi stronami do 2007 r.

<http://europa.eu.int/comm/environment/etap/>

<http://europa.eu.int/comm/environment/docum/9842sm.htm>

- Plan działania na rzecz zrównoważonej produkcji i konsumpcji. Przewidywane przyjęcie planu działania w 2007 r.
http://europa.eu.int/comm/environment/index_en.htm
- Strategia tematyczna w sprawie zrównoważonego użytkowania zasobów. Przyjęcie strategii w grudniu 2005 r.
<http://europa.eu.int/comm/environment/natres/>
- Strategia tematyczna dotycząca zapobiegania powstawaniu odpadów i ich ponownego wykorzystania. Przyjęcie strategii w grudniu 2005 r.
<http://europa.eu.int/comm/environment/waste/strategy.htm>
- Zintegrowana polityka produktu (IPP), kontynuacja COM(2003)302.
<http://europa.eu.int/comm/environment/ipp/home.htm>
- Promowanie proekologicznych zamówień publicznych, w tym proponowana dyrektywa w sprawie zamówień publicznych na ekologiczne i energooszczędne pojazdy przewidziana na koniec 2005 r., oraz przeanalizowanie wraz z Państwami Członkowskimi, sposobów na najbardziej skuteczne promowanie proekologicznych zamówień publicznych na inne znaczące grupy produktów do 2007 r.
<http://europa.eu.int/comm/environment/gpp/index.htm>
- Strategiczne wytyczne dla rozwoju obszarów wiejskich, strategiczne wytyczne, strategię krajowe i programy rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013, COM(2005)304. Wytyczne przyjęte w 2005 r.
http://europa.eu.int/comm/agriculture/capreform/rdguidelines/index_en.htm
- Strategia tematyczna dotycząca gleby. Przewidywane przyjęcie strategii w 2006 r.
<http://europa.eu.int/comm/environment/waste/strategy.htm>
<http://europa.eu.int/comm/environment/soil/>
- Strategia tematyczna dotycząca zanieczyszczenia powietrza, COM(2005)446 wersja ostateczna. Strategia przyjęta we wrześniu 2005 r.
<http://europa.eu.int/comm/environment/air/cafe/>
- Ochrona środowiska morskiego, w tym Strategia tematyczna dotycząca ochrony i zachowania środowiska morskiego oraz inne działania. Przyjęcie strategii w 2005 r.
<http://europa.eu.int/comm/environment/water/marine.htm>
- Ramowa dyrektywa wodna UE - zintegrowanego systemu zagospodarowania dorzecza dla Europy, wdrożenie dyrektywy 2000/60/WE.
http://europa.eu.int/comm/environment/water/water-framework/index_en.html
- Europejska strategia różnorodności biologicznej. Przyjęta w 1998 r. Komunikat dotyczący strategii różnorodności biologicznej zostanie przyjęty w 2006 r.

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/natura_2000_network/managing_natura_2000/index_en.htm

- Wdrożenie Wielostronnych Porozumień w zakresie Ochrony Środowiska. W trakcie realizacji.
http://europa.eu.int/comm/environment/international_issues/agreements_en.htm
- Zielona Księga w sprawie polityki morskiej. Przewidywane przyjęcie strategii na początku 2006 r.
http://europa.eu.int/comm/fisheries/maritime/index_en.htm
- Sieć dyplomacji ekologicznej. W trakcie realizacji.
http://europa.eu.int/comm/external_relations/env/
- Plan działania dotyczący gospodarki leśnej UE. Przewidywane przyjęcie planu działania w 2006 r.
http://europa.eu.int/comm/agriculture/index_en.htm

5. BARDZIEJ ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

Cel ogólny

Zapewnienie, aby nasze systemy transportowe spełniały gospodarcze i społeczne potrzeby społeczeństwa przy jednoczesnym zminimalizowaniu ich niekorzystnych skutków dla gospodarki, społeczeństwa i środowiska naturalnego.

Cele operacyjne:

- Lepsze **zarządzanie popytem** na transport w celu zmniejszenia negatywnych skutków rozwoju transportu.
- Osiągnięcie zrównoważonego poziomu zużycia energii w transporcie, tak jak w innych sektorach i **zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przez sektor transportu** w proporcjonalnie większym stopniu niż zużycie energii przez sektor transportu
- **Redukcja emisji zanieczyszczeń** pochodzących z sektora transportu do poziomów pozwalających zminimalizować skutki dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego
- Zapewnienie, że przeciętna **emisja CO₂** przez nową flotę samochodową wynosić będzie **140g/km do 2008/2009 r. i 120 g/km do 2012 r.**, jako część podejścia w ramach zintegrowanej polityki
- Prace nad **wprowadzeniem norm emisji Euro V dla samochodów ciężarowych o małej ładowności** i wprowadzenie Euro VI dla ciężkich pojazdów.
- Zapewnienie, że **biopaliwa** będą do 2010 r. stanowiły 5,75 % wszystkich paliw.
- Redukcja **hałasu spowodowanego przez transport** zarówno u źródła, jak i poprzez środki łagodzące mające zapewnić, że ogólne poziomy narażenia na hałas będą miały mniejsze skutki dla zdrowia

- Zwiększenie **bezpieczeństwa drogowego** poprzez poprawienie infrastruktury drogowej, zachęcanie kierowców do większej odpowiedzialności i zwiększenie bezpieczeństwa pojazdów
- **Zmniejszenie do 2010 r. o połowę liczby wypadków śmiertelnych związanych z transportem drogowych** w porównaniu z 2000 r.
- Zmodernizowanie do 2010 r. ram UE dla usług **pasażerskiego transportu publicznego** w celu zachęcenia do większej wydajności i lepszych wyników

Przykłady kluczowych działań: Działania realizowane i zaplanowane

- Biała Księga „Europejska polityka transportowa na rok 2010: czas zadecydować” oraz przegląd śródkresowy COM (2001) 370.
http://europa.eu.int/comm/energy_transport/library/lb_texte_complet_en.pdf
- Unijna strategia dotycząca emisji CO₂ z samochodów osobowych Komunikat dotyczący zmienionej strategii zostanie przyjęty we wrześniu 2006 r.
http://europa.eu.int/comm/environment/co2/co2_home.htm
- Promowanie stosowania biopaliw oraz innych paliw odnawialnych w transporcie, dyrektywa 2003/30/WE.
http://europa.eu.int/comm/energy/res/legislation/biofuels_en.htm
http://europa.eu.int/comm/energy/res/legislation/doc/biofuels/en_final.pdf
- Czysty transport miejski. Projekt Civitas II uruchomiony na początku 2005 r.
http://europa.eu.int/comm/energy_transport/en/cut_en.html
<http://www.civitas-initiative.org/main.phtml?lan=en>
- Strategia tematyczna dotycząca środowiska miejskiego. Strategia ma zostać przyjęta w styczniu 2006 r. – będzie obejmować środek dotyczący planów zrównoważonego transportu miejskiego.
http://europa.eu.int/comm/environment/urban/home_en.htm
- Pobieranie opłat za użytkowanie infrastruktury transportowej.
http://europa.eu.int/comm/transport/infr-charging/charging_en.html
- Trzeci pakiet kolejowy mający na celu zwiększenie atrakcyjności kolei, w tym COM(2004)140 wersja ostateczna.
http://europa.eu.int/comm/transport/rail/package2003/new_en.htm

6. ZWALCZANIE UBÓSTWA NA ŚWIECIE I PROMOWANIE ROZWOJU

Cele ogólne

Aktywne propagowanie na całym świecie zrównoważonego rozwoju i zapewnienie, że polityka wewnętrzna i zewnętrzna Unii Europejskiej jest zgodna z celami zrównoważonego rozwoju w skali globalnej oraz z międzynarodowymi zobowiązaniami Unii

Cele operacyjne:

UE będzie realizować swoje zobowiązania związane z międzynarodowymi ramami zrównoważonego rozwoju, które zostały ustanowione podczas Światowego Szczytu w sprawie Zrównoważonego Rozwoju (Johannesburg), w ramach Konsensusu z Monterrey i wyniku Szczytu Milenijnego i Światowego.

UE będzie miała znaczący wkład w Milenijne Cele Rozwoju do 2015 r. Są one następujące:

- **Wyliminowanie skrajnego ubóstwa i głodu**
  - Zmniejszenie o połowę liczby ludzi, żyjących za mniej niż jeden dolar dziennie
  - Zmniejszenie o połowę liczby ludzi cierpiących z powodu głodu
- **Zapewnienie powszechnego nauczania na poziomie podstawowym**
  - Zapewnienie wszystkim chłopcom i dziewczętom możliwości ukończenia pełnego cyklu nauki na poziomie podstawowym
- **Promowanie równości kobiet i mężczyzn oraz awansu społecznego kobiet**
  - Wyliminowanie nierównego dostępu kobiet i mężczyzn do pierwszego i drugiego szczebla edukacyjnego do 2005 roku, a na wszystkich szczeblach do 2015 roku
- **Zmniejszenie śmiertelności wśród dzieci**
  - Obniżenie o dwie trzecie wskaźnika śmiertelności wśród dzieci poniżej pięciu lat życia
- **Poprawa opieki zdrowotnej nad matkami**
  - Zmniejszenie o trzy czwarte wskaźnika śmiertelności matek
- **Zwalczanie HIV/AIDS, malarii i innych chorób**
  - powstrzymanie rozprzestrzeniania się HIV/AIDS i ograniczenie liczby nowych zakażeń
  - Powstrzymanie rozprzestrzeniania się malarii i innych groźnych chorób i ograniczenie liczby zachorowań
- **Zapewnienie ochrony środowiska naturalnego**
  - Uwzględnienie zasad zrównoważonego rozwoju w krajowych strategiach i programach; stosowanie metod hamujących zużycie zasobów środowiska naturalnego
  - Zmniejszenie o połowę liczby ludzi pozbawionych stałego dostępu do czystej wody pitnej

- osiągnięcie znaczącej poprawy warunków życia przynajmniej 100 milionów mieszkańców slumsów do 2020 r.
- Stworzenie **globalnego porozumienia partnerskiego** na rzecz rozwoju obejmującego dalsze opracowanie dostępnego dla wszystkich **systemu handlowo-finansowego**

Aby osiągnąć powyższe cele, UE będzie w szczególności:

1) zwiększać wielkość pomocy; 2) poprawiać jakość, spójność i skuteczność świadczonej pomocy; 3) wdrażać strategię UE na rzecz Afryki; 4) promować zapobieganie konfliktom; 5) wdrażać politykę rozwoju UE – Konsensus europejski w sprawie rozwoju; 6) zapewniać udaną realizację Agendy Rozwoju z Doha oraz jej wkład w Milenijne Cele Rozwoju i zrównoważony rozwój; 7) wdrażać GSP Plus; 8) zapewniać, że jej regionalne i dwustronne umowy handlowe przyczynią się do zrównoważonego rozwoju; 9) wspierać globalny zrównoważony rozwój

Działania: Działania realizowane i zaplanowane

- Przyspieszenie postępów w realizacji Milenijnych Celów Rozwoju, COM (2005) 132.
http://europa.eu.int/comm/development/body/communications/communications_en.htm
- Strategia UE na rzecz Afryki, COM (2005) 489.
http://europa.eu.int/comm/development/body/communications/docs/eu_strategy_for_africa_12_10_2005_en.pdf#zoom=100
- Finansowanie rozwoju i efektywność pomocy, COM (2005) 133.
http://europa.eu.int/comm/development/body/communications/docs/communication_133_en.pdf
- Spójność polityki na rzecz rozwoju, COM (2005) 134.
http://europa.eu.int/comm/development/body/communications/docs/communication_134_en.pdf
- Konkluzje Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych (GAERC): Polityka rozwoju Unii Europejskiej „Konsensus europejski”, na podstawie komunikatu COM (2005) 311.
http://europa.eu.int/comm/development/body/development_policy_statement/index_en
- Agenda Rozwoju z Doha. W trakcie realizacji.
http://europa.eu.int/comm/trade/issues/newround/doha_da/index_en.htm
- Regionalne i dwustronne umowy handlowe (takie jak Umowy o Partnerstwie Gospodarczym z krajami AKP). W trakcie realizacji.
http://europa.eu.int/comm/development/body/cotonou/index_en.htm
http://europa.eu.int/comm/trade/issues/bilateral/index_en.htm
- Opanowanie globalizacji – działania.
http://europa.eu.int/comm/trade/issues/global/index_en.htm
http://europa.eu.int/comm/trade/issues/global/sia/index_en.htm
http://europa.eu.int/comm/trade/issues/global/csr/index_en.htm
- Wdrożenie zobowiązań UE w ramach Światowego Szczytu w sprawie Zrównoważonego Rozwoju, inicjatywy Wodnej UE, inicjatywy Energetycznej UE, dziesięcioletniego planu wdrażania dotyczącego zrównoważonej produkcji i praktyk konsumpcyjnych. W trakcie realizacji.
http://europa.eu.int/comm/environment/wssd/index_en.html

- Międzynarodowy program działania UE w celu zwalczania HIV/AIDS, malarii i gruźlicy, 2007, COM(2004)726.
http://europa.eu.int/comm/development/body/theme/human_social/pol_health3_en.htm

ZAŁĄCZNIK 3

**Przegląd Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE na rok 2005: Wstępne
podsumowanie i przyszłe kierunki realizacji**

**KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO
{COM(2005) 37}**

Wprowadzenie

Zrównoważony rozwój to jeden z podstawowych celów Unii Europejskiej ale jest on również globalnym wyzwaniem, z którym mierzą się nasi partnerzy na całym świecie. Usiłuje on pogodzić rozwój gospodarczy, spójność społeczną, zrównanie południa z północą Europy oraz ochronę środowiska. Jego znaczenie odzwierciedlono w Traktacie o Unii Europejskiej i podtrzymano w Konstytucji, która stawia przed Unią zadanie „*działania na rzecz trwałego rozwoju Europy, którego podstawą jest zrównoważony wzrost gospodarczy oraz stabilność cen, społeczna gospodarka rynkowa o wysokiej konkurencyjności zmierzająca do pełnego zatrudnienia i postępu społecznego oraz wysoki poziom ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego*”.

W związku z gwałtownymi zmianami demograficznymi następne dziesięciolecia przyniosą rosnącą i coraz bardziej ekspansywną eksploatację światowych zasobów, która będzie wpływać na zmiany klimatu, zasoby naturalne, bio-różnorodność lub przepaść w zakresie poziomu dobrobytu, jaka dzieli Północ i Południe. Jeżeli chcemy utrzymać w przyszłości delikatną równowagę gospodarczą, społeczną i środowiskową rządzącą światem musimy działać już dziś.

Przyszłość Europy widać tylko w takim globalnym kontekście. UE poczyniła już poważne kroki w celu lokalnej i międzynarodowej promocji zrównoważonego rozwoju. Dzięki aktywnemu działaniu UE, można przełożyć potrzebę ochrony środowiska i spójności społecznej na możliwości tworzenia nowych miejsc pracy, postępu i rozwoju. Dokonując przeglądu strategii zrównoważonego rozwoju (SDS) przywołujemy nasze zobowiązania i staramy się lepiej zdefiniować konieczne zmiany strukturalne gospodarki i społeczeństwa i tak zaplanować ten proces, by jego skutkiem była lepsza jakość życia całego społeczeństwa.

Sprostanie temu wyzwaniu wymaga koordynacji działań Unii i silnego przywództwa, aby znaleźć rozwiązania, dzięki którym mieszkańcy Europy i całego świata poczują trwałą różnicę w jakości ich życia.

Właśnie dlatego na początku tego tysiąclecia Unia Europejska wdrożyła ważny plan zmian, dzięki któremu zaczniemy stawiać odpór niezrównoważonym tendencjom gospodarczym, społecznym i środowiskowym. W 2000 r. przyjęto strategię lizbońską z ambitnym planem reform gospodarczych i społecznych, które mają stworzyć wysoce dynamiczną i konkurencyjną gospodarkę opartą na wiedzy. W 2001 r. w Göteborgu Rada Europejska przyjęła szeroko zakrojoną Strategię Zrównoważonego Rozwoju, zaś w 2002 r., przed Światowym Szczytem ONZ w sprawie Zrównoważonego Rozwoju, który odbył się latem 2002 r. w Barcelonie określono jej wymiar zewnętrzny. Na każdym z tych etapów podjęto ważne decyzje i działania mające na celu wypełnienie tych zobowiązań. Jednakże, mimo wszystko nie doprowadziły one do oczekiwanego postępu; niezrównoważone tendencje nie zaczęły jeszcze zmieniać swojego kierunku i międzynarodowa stawka, o którą toczy się gra jest nadal wysoka.

Moment, w którym pracę rozpoczęły nowa Komisja oraz nowo wybrany Parlament Europejski jest odpowiedni do podsumowania postępów i przyspieszenia tempa zmian.

Poczyniono już pierwsze kroki: składając wniosek dotyczący Celów Strategicznych dla Unii na najbliższe pięć lat Komisja potwierdziła swoje zaangażowanie w prace na rzecz

zrównoważonego rozwoju. W trakcie śródkresowego przeglądu strategii lizbońskiej Komisja zaproponowała, aby nową agendę lizbońską uczynić naszą strategią wzrostu i rozwoju zatrudnienia. Dzięki temu wykorzystamy siłę napędową bardziej dynamicznej gospodarki do zaspokojenia naszych szerszych ambicji społecznych i środowiskowych. W ten sposób strategia lizbońska pozostanie podstawowym składnikiem określonego w Traktacie nadrzędnego celu, jakim jest zrównoważony rozwój i zagwarantuje stałą poprawę dobrobytu i warunków życia obecnym i przyszłym pokoleniom. Jak stwierdziła Komisja w sprawozdaniu z przeglądu śródkresowego: *„Zarówno strategia lizbońska, jak i strategia zrównoważonego rozwoju przyczyniają się do realizacji tego celu. Obie te strategie wzajemnie się wzmacniają, ale ich celem są uzupełniające się działania, a także wykorzystują one inne instrumenty i dają wyniki w różnych ramach czasowych.”*

Ponadto przeglądowi strategii lizbońskiej towarzyszy wznowienie przez Komisję uaktualnionej Agendy Społecznej UE, w której opracowano plany polityk działających na rzecz zapewnienia lepszej spójności naszego kontynentu i dalszego rozwoju naszego modelu społecznego w odpowiedzi na niezrównoważone tendencje. W ten sposób nasza Agenda Społeczna wnosi swój wkład w osiągnięcie celu zrównoważonego rozwoju.

Niniejszy komunikat dotyczy pierwszego etapu przeglądu Strategii Zrównoważonego Rozwoju prowadzonego przez Komisję w 2005 r. Niniejsze sprawozdanie wstępnie podsumowuje postępy dokonane od 2001 r. i opisuje możliwe przyszłe kierunki realizacji strategii, które zostaną wykorzystane do przeglądu Strategii Zrównoważonego Rozwoju. Odrębny komunikat na ten temat skierowany do Parlamentu Europejskiego i Rady zostanie opublikowany w ciągu tego roku. Niniejszy Komunikat opiera się na debacie toczącej się w ubiegłym roku, wykorzystuje także opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego wydaną w kwietniu ubiegłego roku oraz wyniki konsultacji publicznych rozpoczętych przez Komisję w październiku ubiegłego roku¹².

Unia Europejska ma szeroko zakrojoną, długofalową wizję swojej przyszłości. Pokładamy wiarę w siłę naszego dynamicznego modelu europejskiego i w wartości, na których się opiera. Dopilnujemy zaspokojenia potrzeb obecnych i przyszłych pokoleń i ten nadrzędny cel będzie widoczny we wszystkich politykach Unii. Zrównoważony rozwój wymaga natychmiastowego działania, a Unia Europejska ma możliwości, kompetencje i inwencję, by dokonać niezbędnych zmian. Europejczycy i obywatele innych państw mogą liczyć na Unię, że dopełni zobowiązania zapewnienia lepszej przyszłości nam wszystkim.

---

¹² Bardziej szczegółowe podsumowanie wyników tych działań przedstawiono w częściach 1 i 2 dokumentu roboczego służb Komisji SEC(2005) 225. Pełny raport Komisji na temat wyników konsultacji będzie wkrótce dostępny na stronie: http://europa.eu.int/comm/sustainable/pages/review_en.htm.

Część I: Zrównoważony rozwój – O co toczy się gra?

1. WSTĘP

Zrównoważony rozwój – zaspokajanie potrzeb obecnego pokolenia bez naruszenia zdolności zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń – jest celem o fundamentalnym znaczeniu zgodnie z Traktatem o Unii Europejskiej¹³ i Konstytucją. Jest to nadrzędna koncepcja leżąca u podstaw wszystkich polityk, działań i strategii Unii Europejskiej, która wymaga tworzenia i wdrażania polityki gospodarczej, środowiskowej i społecznej w taki sposób, aby polityki te wzajemnie się wzmacniały.

W coraz bardziej zglobalizowanym świecie, konieczne jest wyraźne przywództwo polityczne, aby promować **dynamiczny model europejski** obecnie i w przyszłości. Komisja jest mocno zaangażowana w zrównoważony rozwój i pragnie ustalić pozytywny plan działań prowadzących do zmian. Nasza przyszłość w Europie i na świecie wymaga długofalowej wizji i działań obejmujących wiele rodzajów polityki. Komisja jest przekonana, że musimy zwiększyć dobrobyt, solidarność i bezpieczeństwo w celu zapewnienia lepszej jakości życia dla nas i przyszłych pokoleń. Potrzebujemy rozwoju i więcej miejsc pracy, a także czystszoego i zdrowszego środowiska. Potrzebujemy bardziej spójnego społeczeństwa, w którym dobrobyt i szanse są równomiernie rozłożone w całej Unii Europejskiej i poza jej granicami. Potrzebujemy więcej innowacji, badań i działań edukacyjnych. Musimy sprostać naszej globalnej odpowiedzialności i zobowiązaniom. Nasz przyszły dobrobyt i jakość życia będzie zależeć od naszych możliwości i zaangażowania w proces zmiany naszych wzorców produkcji i konsumpcji oraz od zapewnienia wzrostu gospodarczego bez degradacji środowiska.

Działania związanych z tymi zagadnieniami nie można ograniczać tylko do Unii. Zrównoważenie pozostaje globalnym wyzwaniem. Dlatego też niezwykle ważne jest pokazanie przywództwa europejskiego w bliźniaczych - wewnętrznych i zewnętrznych – wymiarach. Wymaga to zintegrowanego podejścia i odzwierciedla fakt, iż wraz z globalizacją i zwiększeniem wzajemnej zależności pomiędzy różnymi zagadnieniami; UE może bazować w pełni na swoich kluczowych priorytetach wewnętrznych, odnosząc jednocześnie sukces na arenie światowej. Niezmiernie ważna jest również zdolność UE do odzwierciedlania globalnych zobowiązań we wszystkich rodzajach jej polityki, jeżeli Unia ma zamienić słowa w czyny i utrzymać swoją wiarygodność jako światowy lider w dziedzinie zrównoważonego rozwoju.

Komisja posiada mandat do końca 2009 r., ale ma również wyraźne zobowiązanie uwzględniania przy tworzeniu polityki przyszłości wybiegającej poza tę datę. Jeżeli pragniemy osiągnąć nasze przyszłe cele, nie wolno nam czekać do jutra; działania musimy podejmować już teraz. Realizacja długofalowej wizji już w tej chwili wymaga określenia konkretnych celów, aby móc sterować tendencjami długoterminowymi oraz mechanizmów pozwalających na osiągnięcie wyznaczonych celów. Komisja potwierdziła już znaczenie dla

---

¹³ Artykuł 2 Traktatu o Unii Europejskiej.

zrównoważonego rozwoju jej celów strategicznych, jakimi są dobrobyt, solidarność i bezpieczeństwo¹⁴.

Unia Europejska po raz pierwszy określiła swoje zaangażowanie w zrównoważony rozwój w czerwcu 2001 r. W tym czasie, Rada Europejska przyjęła w **Göteborgu** Strategię Zrównoważonego Rozwoju UE (SDS) na podstawie komunikatu Komisji. W 2002 r. Komisja przedstawiła drugi Komunikat¹⁵ koncentrujący się na zewnętrznym wymiarze zrównoważonego rozwoju, który został zatwierdzony przez Radę Europejską w **Barcelonie**. Teksty te tworzą łącznie podstawę zakrojonej na szeroką skalę Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE. Komisja zobowiązała się do przeglądu Strategii na początku każdej nowej kadencji Komisji. Dokona się to w ciągu 2005 r. na podstawie doświadczeń z ostatnich czterech lat.

Nowa Strategia Zrównoważonego Rozwoju musi przyjąć szersze podejście zwracające szczególną uwagę na zmiany strukturalne w gospodarce niezbędne do promocji bardziej zrównoważonych modeli produkcyjnych i konsumpcyjnych oraz obejmujące niezrównoważone tendencje. Dzięki dalszemu wzmocnieniu nowej metody tworzenia polityki, nowa Strategia potwierdzi swój trójwymiarowy model i zapewni również pełną integrację oraz wzmocnienie zewnętrznych aspektów zrównoważonego rozwoju. Ponadto potwierdzi zobowiązanie poczynione w projekcie perspektyw finansowych na lata 2007 – 2013 głoszące, że zrównoważony rozwój jest wiodącą zasadą przyświecającą całej polityce UE.

2. PODEJŚCIE UNII EUROPEJSKIEGO DO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Strategia Zrównoważonego Rozwoju składa się z następujących elementów:

Po pierwsze, określa ona **szerszą wizję tego, co jest zrównoważone**. Podstawowym przesłaniem strategii jest to, że ostatecznie wymiar gospodarczy, społeczny i środowiskowy zrównoważonego rozwoju muszą iść ze sobą w parze i wzajemnie się wzmacniać: *„Zrównoważony rozwój oferuje Unii Europejskiej pozytywną długoterminową wizję społeczeństwa, które żyje w większym dobrobycie i jest bardziej sprawiedliwe oraz obiecuje czystsze, bezpieczniejsze i zdrowsze środowisko – społeczeństwo, które zapewnia lepszą jakość życia dla nas, dla naszych dzieci i wnuków¹⁶”*. Zrozumienie wagi i wzajemnych związków pomiędzy tymi trzema filarami zrównoważonego rozwoju jest sprawą o kluczowym znaczeniu.

Druga i zarazem z pewnością najambitniejsza część strategii skupia się na dążeniu do **poprawy sposobu, w jaki tworzymy polityki**, koncentrując się na poprawie spójności polityki i na uświadomieniu ludziom istnienia możliwych kompromisów pomiędzy celami pozostającymi ze sobą w sprzeczności tak, aby można było podejmować przemyślane decyzje dotyczące polityki. Zakłada to dokładną analizę ich pełnych efektów, łącznie z decyzjami, których nie wprowadzono w życie, szczególnie poprzez wczesną ocenę wpływu oraz

---

¹⁴ COM(2005) 12 z 26.1.2005 r.: „Cele strategiczne na lata 2005-2009 - Europa 2010: partnerstwo dla odnowy Europy. Dobrobyt, solidarność i bezpieczeństwo”.

¹⁵ COM(2002) 82 z 13.2.2002 r. „W kierunku globalnego partnerstwa dla zrównoważonego rozwoju”.

¹⁶ COM(2001) 264 „Zrównoważona Europa dla lepszego świata: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej”, str. 2.

wysłanie prawidłowych sygnałów na rynek dzięki odpowiedniemu ustalaniu cen. Wymaga to również, aby decydenci UE uwzględnili globalny kontekst i aktywnie promowali spójność pomiędzy polityką wewnętrzną i zewnętrzną. Ponadto, wymaga to także inwestycji w naukę i technologię w celu wspierania dostosowań, które są konieczne dla zrównoważonego rozwoju. Na koniec, nowe podejście do procesu tworzenia polityki kładzie nacisk na poprawę komunikacji oraz mobilizację obywateli i świata biznesu.

Po trzecie, strategia odnosi się do ograniczonej liczby **tendencji, które wyraźnie nie są zrównoważone**, np. zagadnienia dotyczące zmian klimatycznych i wykorzystywania energii, zagrożenia dla zdrowia publicznego, ubóstwo i wykluczenie społeczne, starzejące się społeczeństwa, zarządzanie zasobami naturalnymi oraz przeznaczenie gruntów i transport.

Na koniec, globalny wymiar rozszerza się na niektóre cele międzynarodowe i koncentruje się na priorytetowych celach określonych we wkładzie UE do Światowego Szczytu w sprawie Zrównoważonego Rozwoju (WSSD). Obejmują one opanowanie globalizacji, handel na rzecz zrównoważonego rozwoju, zwalczanie ubóstwa, rozwój społeczny, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i środowiskowymi, poprawa spójności polityk Unii Europejskiej, lepsze zarządzanie na wszystkich szczeblach oraz finansowanie zrównoważonego rozwoju.

3. DLACZEGO PRZEGLĄD?

Komisja zobowiązała się już do dokonywania przeglądu strategii na początku każdej nowej kadencji Komisji. Zobowiązanie to przyjęła Rada Europejska, ostatnio w czerwcu i listopadzie 2004 r. Ponadto, wiele sytuacji jeszcze bardziej podkreśla konieczność przeglądu w chwili obecnej:

- pogorszenie niezrównoważonych tendencji, a w szczególności, rosnąca presja dotycząca zasobów naturalnych, bioróżnorodności i klimatu, a także stale utrzymująca się nierówność i ubóstwo oraz rosnące wyzwania gospodarcze i społeczne związane ze starzeniem się społeczeństw;
- gorsze wyniki gospodarcze Europy powiązane z nową presją konkurencyjną wywieraną przez trwającą globalizację oraz wyłonieniem się uprzemysłowionych w ostatnim czasie krajów (np. Chiny, Indie i Brazylia), sygnalizujące rosnącą konkurencję gospodarczą i możliwe przesunięcia w krajowych strukturach produkcji, które mają skutki dla zrównoważonego rozwoju na szczeblu globalnym;
- nowe zobowiązania i negocjacje międzynarodowe, które mogą przyczynić się do globalnego zrównoważonego rozwoju muszą iść w parze ze wzmożonymi wysiłkami na rzecz wdrożenia (np. Program Rozwoju z Doha realizowany przez WTO, plan realizacji z Johannesburga przyjęty podczas WSSD, zobowiązania z Monterrey dotyczące finansowania dla rozwoju oraz Milenijne Cele Rozwoju);
- nowe obawy dotyczące bezpieczeństwa, takie jak terroryzm (ataki z 11 września 2001 r. i 11 marca 2004 r.), klęski żywiołowe (powodzie) i zagrożenia dla zdrowia (np. SARS) doprowadziły do eskalacji poczucia zagrożenia. Wzrasta także świadomość konieczności podjęcia działań przeciwko zorganizowanej przestępczości, korupcji i rasizmowi;

- ponadto przegląd powinien uwzględnić rozszerzenie Unii Europejskiej do 25 Państw Członkowskich, definicję krajowych strategii zrównoważonego rozwoju w większości Państw Członkowskich i większe zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych.

4. PODSUMOWANIE POSTĘPÓW

Mimo, że poczyniono pewne postępy w zakresie wdrażania strategii i nie można spodziewać się natychmiastowych rezultatów, jasne jest, że wiele pozostaje jeszcze do zrobienia. Wiele wskazuje, że większość zagrożeń dla zrównoważonego rozwoju nie zostało jeszcze zlikwidowanych. Wymagają one pilnej i ciągłej uwagi. Bardziej szczegółowe zestawienie postępów znajduje się w dokumencie roboczym służb Komisji¹⁷, natomiast poniżej przedstawiono kilka ważniejszych osiągnięć:

- **Zmiana sposobu tworzenia polityki.** W 2001 r. wprowadzono „nowy sposób tworzenia polityki” tak, aby różne rodzaje polityki były bardziej spójne oraz aby stworzyć odpowiednie warunki dla wspierania zrównoważonego rozwoju.

Poprawa spójności polityki

Głównym celem jest integracja wielu horyzontalnych zasad Traktatów we wszystkich rodzajach polityki UE. Przykładem działania podjętego w tym celu przez UE jest „proces z Cardiff”, który działa na rzecz integracji zagadnień związanych z ochroną środowiska z politykami sektorowymi. Pierwsze podsumowanie postępów procesu z Cardiff wykonane w 2004 r. wskazuje jednak, że postęp ten był do tej pory dość ograniczony.

Nowy mechanizm oceny wpływu został wprowadzony w Komisji w 2003 r. jako jeden z instrumentów wspierających spójność polityki. Został on zaprojektowany w celu dokonania oceny skutków gospodarczych, środowiskowych i społecznych podstawowych propozycji dotyczących polityki w sposób zintegrowany oraz znalezienia bardziej przejrzystych kompromisów pomiędzy konkurującymi ze sobą celami. Do tej pory Komisja sporządziła ponad 50 ocen wpływu dotyczących szerokiego spektrum polityk, od wniosków dotyczących dyrektywy reasekuracyjnej, do kierunków rozwoju polityki w sprawie wspólnej organizacji rynku cukru oraz finansowania Natury 2000. Po stronie zewnętrznej zainicjowano badania skutków zrównoważonego rozwoju we wszystkich ważnych negocjacjach handlowych.

Opracowanie otwartej metody koordynacji

Otwarta metoda koordynacji może być potężnym narzędziem promowania wymiany dobrej praktyki, zaangażowania i mobilizacji interesariuszy oraz wywierania nacisku na Państwa Członkowskie w celu przyjęcia bardziej strategicznego i zintegrowanego podejścia, a także realizacji bardziej skutecznych polityk. Na przykład, Komisja i Państwa Członkowskie ustaliły wspólne cele i wskaźniki w obszarach integracji społecznej emerytur. Większość Państw Członkowskich ustanowiła cele ilościowe w zakresie redukcji ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Ustalanie odpowiednich cen i bodźców

---

¹⁷ SEC(2005) 225.

Zapewnienie, aby ceny rynkowe odzwierciedlały rzeczywiste koszty, jakie społeczeństwo ponosi z tytułu działań gospodarczych zachęci do zmian we wzorcach produkcji i konsumpcji. Aby to osiągnąć, instrumenty rynkowe, m.in. podatki związane ze środowiskiem, systemy handlu uprawnieniami do emisji i dotacje mogą być skutecznym uzupełnieniem tradycyjnych środków regulacyjnych. W ostatnich latach poczyniono w tym obszarze postępy na szczeblu UE, ale proces podejmowania decyzji jest czasem nadal trudny, w szczególności w odniesieniu do opodatkowania, gdyż w tym obszarze wymagana jest jednogłośnie w Radzie. Przykłady, w których UE zastosowała instrumenty rynkowe obejmują dyrektywę o podatku energetycznym z 2003 r., która rozszerza wspólnotowy system minimalnych stawek podatkowych z olejów mineralnych na inne produkty energetyczne oraz system handlu uprawnieniami do emisji na całym terytorium UE dotyczący emisji gazów cieplarnianych, który obowiązuje od 2005 r., w celu pomocy w osiągnięciu celów z Kyoto dotyczących redukcji emisji.

Inwestowanie w naukę i technologię

Zaawansowane postępy w dziedzinie wiedzy i technologii mają kluczowe znaczenie dla wprowadzenia równowagi między wzrostem gospodarczym i zrównoważonym rozwojem społecznym i środowiskowym. Istnieje wiele przykładów synergii innowacji na rzecz jakości i skuteczności z innowacją mającą na celu optymalizację zużycia energii, usuwania odpadów i bezpieczeństwa. Na przykład, bardziej energooszczędne urządzenia zużywają mniej zasobów naturalnych i przyczyniają się do niższych emisji. Inwestycje w nowe technologie będą się również przyczyniać do tworzenia nowych miejsc pracy i do rozwoju. Przykłady działań UE na tym polu obejmują działania związane ze zrównoważonym rozwojem szóstego ramowego programu badań i rozwoju technologicznego. Plan Działań w dziedzinie Technologii Środowiskowych promuje wykorzystanie platform technologicznych w zakresie wodoru i komórek paliwa, ogniw fotoelektrycznych, zrównoważonej chemii, dostaw wody i systemu sanitarnego. UE stymuluje również korzystanie z technologii wpływających na nasz system społeczny, na przykład na systemy opieki zdrowotnej¹⁸.

Informowanie i mobilizacja obywateli i świata biznesu

Spółeczeństwo obywatelskie i sektor prywatny odgrywają ważną rolę w zrównoważonym rozwoju. Na szczeblu UE podjęto kilka inicjatyw w celu zachęcenia do aktywnego włączania się w działania tych grup oraz do poprawy procesów konsultacyjnych i mobilizacji zainteresowanych stron. Komisja przyjęła między innymi minimalne standardy konsultacji z zainteresowanymi stronami i poprawy przepływu informacji, a także udziału w procesie podejmowania decyzji dotyczących środowiska. Podejmowała również różne inicjatywy w celu promocji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.

- Niezrównoważone tendencje

Zmiany klimatyczne i czysta energia

W ciągu ostatnich 100 lat, temperatura w Europie podniosła się szybciej w porównaniu ze średnią światową (0,95°C w Europie w porównaniu do 0,7°C na świecie); 8 z 9 lodowców cofa się w znacznym stopniu; zwiększyła się liczba ekstremalnych zdarzeń atmosferycznych,

---

¹⁸ Patrz: na przykład ostatnio przyjęty plan działań w sprawie e-zdrowia: lepsza opieka zdrowotna dla Europejczyków – plan działań w zakresie e-zdrowia w Europie, COM(2004) 356.

takich jak susze, fale upałów i powodzie.¹⁹ Utrzymywanie wzrostu temperatury na świecie poniżej poziomu, na którym występuje prawdopodobieństwo bardziej niebezpiecznych zmian klimatycznych, wymaga szybkiego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych na świecie. Niektóre dane szacunkowe dotyczące szkód spowodowanych ekstremalnymi zdarzeniami w 2002 r. wskazują na straty sięgające 25 miliardów euro.²⁰ Rzetelna dostawa energii po przystępnych cenach jest daleka od normy w krajach rozwijających się, gdzie ponad 2 miliardy osób korzysta z biomasy (drewno, odpady, itp.) jako podstawowego źródła energii, a 1,6 miliarda nie ma dostępu do elektryczności.

Europejski Program Zmian Klimatycznych (ECCP) stanowi kluczowe forum podejmowania działań przeciwko zmianom klimatycznym w Europie. Obejmuje ono podstawowe inicjatywy w zakresie energii i ostatnio uruchomiony w całej UE system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, który funkcjonuje od 1 stycznia 2005 r. UE promuje również wiele środków przyczyniających się do przeciwdziałania zmianom klimatycznym za pośrednictwem funduszy regionalnych. Jednak, chociaż najświeższe dostępne dane pokazują, że do 2002 r. 15 Państw Członkowskich UE zmniejszyło emisję gazów cieplarnianych o 2,9% w stosunku do poziomów z 1990 r., pozostaje jeszcze wiele do zrobienia, aby w latach 2008-2012 osiągnąć docelowy wskaźnik założony w Protokole z Kyoto w postaci redukcji emisji o 8 % w stosunku do poziomów z roku 1990. Na szczeblu międzynarodowym, UE również nadal odgrywa wiodącą rolę w promowaniu ratyfikacji Protokołu z Kyoto i we wdrażaniu zobowiązań przyjętych podczas Światowego Szczytu w sprawie Zrównoważonego Rozwoju (WSSD), który miał miejsce w Johannesburgu w 2002 r. W tej kwestii UE nawoływała do ogólnoświatowego wykorzystywania odnawialnych źródeł energii poprzez Johannesburgską Koalicję na rzecz Energii Odnawialnej. Inicjatywa Energetyczna UE stanowi wkład do WSSD i ma na celu poprawę dostępu do odpowiednich, zrównoważonych i niedrogich usług energetycznych na terenach wiejskich, okołomiejskich i miejskich.

W Europie ponownie zaangażowano się w znaczące zwiększenie efektywnego wykorzystania energii powołując nową inicjatywę na rzecz efektywności energetycznej.

Zdrowie publiczne

Zagrożenia dla zdrowia publicznego w UE zwiększają się od 2001 r. Choroby związane ze stylem życia i choroby przewlekłe występują coraz częściej na całym świecie, spośród których występowanie otyłości zwiększa się w najbardziej alarmującym tempie (wzrost 10-40% w ciągu ostatnich 10 lat w większości krajów UE). Epidemia HIV/AIDS na szczeblu światowym osiągnęła najwyższy w historii poziom zakażeń (39,4 milionów), a odsetek nowych zachorowań na HIV podwoił się w Europie od 1996 r. Większy kontakt i mobilność na świecie spowodowały wzrost zagrożeń dla zdrowia przez choroby zakaźne, takie jak ptasia grypa i SARS. Kolejnym nowym elementem jest bioterroryzm. W krajach rozwijających się, osiągnięcia związane ze zdrowiem i rozwojem w ostatnim czasie zmieniły kierunek na wsteczny, a rozprzestrzenianie się poważnych chorób zakaźnych jest poważnym zagrożeniem dla ich przyszłego rozwoju. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) szacuje, że niezdrowe środowisko powoduje co roku śmierć ponad 5 milionów dzieci na całym świecie.

Przykłady środków politycznych przyjmowanych od 2001 r. obejmują finansowanie badań nad genomem ludzkim w celu zwalczania oporności na antybiotyki; ustanowienie wspólnych

---

¹⁹ Raport EEA „Skutki zmieniającego się klimatu w Europie”, sierpień 2004 r.

²⁰ Münchener Rück, Dział badań geo-ryzyka, styczeń 2004 r.

sieci nadzoru UE i wczesnego ostrzegania o chorobach zakaźnych; przyjęcie propozycji nowych ram regulacyjnych UE dla substancji i preparatów chemicznych (REACH); przyjęcie Europejskiego Planu Działania na rzecz Środowiska i Zdrowia na lata 2004-2010; a także ustanowienie Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) oraz Europejskiego Centrum Zwalczania i Zapobiegania Chorobom Zakaźnym (ECDC).

Na szczeblu międzynarodowym, finansowanie UE mające na celu przeciwdziałanie chorobom takim jak HIV/AIDS, gruźlica i malaria znacząco się zwiększyło. Poczyniono również działania służące obniżeniu cen podstawowych wyrobów farmaceutycznych w krajach rozwijających się.

Zjawisko ubóstwa i wykluczenia społecznego

Ubóstwo i wykluczenie społeczne stanowią coraz większy problem. W UE, około 15% populacji żyje na granicy ubóstwa. Sytuacja w niektórych nowych Państwach Członkowskich jest szczególnie niepokojąca. Inne niepokojące tendencje obejmują przenoszenie się ubóstwa i wykluczenia z pokolenia na pokolenie oraz nieproporcjonalne obciążenie spoczywające na niektórych grupach społecznych (np. bezrobotni, rodzice samotnie wychowujący dzieci, osoby niepełnosprawne, mniejszości etniczne). Na całym świecie, 2,8 miliarda spośród 6 miliardów jego mieszkańców utrzymuje się za kwotę mniejszą niż 2 euro dziennie.

Państwa Członkowskie UE uzgodniły koordynację swojej polityki w celu zwalczania zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez ustalenie wspólnych celów, opracowanie krajowych planów działania i ich ocenę przy zastosowaniu wspólnych wskaźników tak, aby monitorować postęp prac. Komisja Europejska wspiera ten proces koordynacji. Do osiągnięcia tego celu przyczyniają się również fundusze europejskie przeznaczone na politykę regionalną, np. poprzez inwestycje w edukację, szkolenia i zatrudnienie na szczeblu lokalnym.

Aby przeciwdziałać temu problemowi na skalę światową, polityka rozwoju UE określa jako swój główny cel znaczne ograniczenie i, w rezultacie, likwidację ubóstwa. Wiele działań podjęto w ramach nowego globalnego partnerstwa na rzecz likwidacji ubóstwa i zrównoważonego rozwoju ustanowionego na szczytach w Doha, Monterrey i Johannesburgu.

Starzejące się społeczeństwo

Przewiduje się, że zakończenie wzrostu liczby ludności w UE. Starzejąca się i zmniejszająca się populacja ludzi pracujących będzie musiała wspierać rosnącą liczbę osób starszych. Przewiduje się, że stosunek procentowy osób starszych do całej populacji wzrośnie z 24% w 2004 r. do 47% w 2050 r.

Chociaż rosnąca przewidywana długość życia jest znacznym osiągnięciem, zjawisko starzejącego się społeczeństwa wywołuje problemy związane ze zrównoważonym rozwojem, które należy rozwiązać. Ani migracja ani nagły wzrost wskaźnika urodzeń nie może odwrócić szybkiego wzrostu udziału osób starszych w populacji w ciągu następnych dwóch dziesięcioleci.

Komisja współpracuje z Państwami Członkowskimi nad modernizacją systemów ochrony socjalnej w celu zapewnienia, aby pozostały one finansowo zrównoważone i społecznie odpowiednie. Działania obejmują również przedłużenie aktywności zawodowej starszych pracowników. Celem określonym przez Radę Europejską w Barcelonie jest, aby do 2010 r.

pracowało 50% osób w wieku 55-64 lat oraz aby do 2010 r. faktyczny wiek emerytalny wzrósł o 5 lat. Oprócz strony finansowej, należy również rozwinąć systemy opieki zdrowotnej w celu stawienia czoła spodziewanemu zapotrzebowaniu na usługi medyczne ze strony coraz większej grupy osób starszych, w szczególności tak, aby poprawić dostęp do opieki zdrowotnej. Unia wspiera usystematyzowaną współpracę w tym zakresie i wymianę dobrej praktyki.

Zarządzanie zasobami naturalnymi

Gwałtowny wzrost liczby ludności na świecie oznacza, że do 2010 r. na ziemi będzie już 400 milionów ludzi więcej niż obecnie, z których większość będzie zamieszkiwać obszary miejskie. W świecie rosnących „współzależności” nie możemy nadal produkować i konsumować w takim stopniu jak obecnie. Zagrożona jest bioróżnorodność. Na kuli ziemskiej żyje 15 000 gatunków roślin i zwierząt zagrożonych całkowitym wyginięciem. W ostatnich dekadach doświadczyliśmy znaczących strat właściwie we wszystkich rodzajach ekosystemów i gatunków (zwierzęta, rośliny, lasy, słodka woda, urodzajne ziemie itp.). Słodka woda jest kolejnym cennym lecz zagrożonym zasobem naturalnym. Ogólnie rzecz biorąc, globalny kryzys związany z brakiem wody zagraża życiu, zrównoważonemu rozwojowi oraz ostatecznie pokojowi i bezpieczeństwu.

Podejmowane w ramach polityki działania mające na celu osiągnięcie celu UE, jakim jest zatrzymanie utraty bioróżnorodności do 2010 r., obejmują reformę Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa, a także stworzenie sieci Natura 2000. Przygotowywany jest komunikat w sprawie powstrzymania zaniku bioróżnorodności do 2010 roku. Wśród środków mających na celu poprawę wydajności zasobów znajduje się dyrektywa UE w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz komunikaty Komisji w sprawie zintegrowanej polityki dotyczącej produktów. W latach 2000-2006, Unia Europejska przeznacza również dużą kwotę pieniędzy z Funduszy Strukturalnych i Spójności na współfinansowanie inwestycji na rzecz infrastruktur środowiskowych oraz rehabilitacji i utrzymania terenów przemysłowych, miejskich i naturalnych.

Międzynarodowe inicjatywy obejmują Inicjatywę Wodną UE – „Woda dla życia” – jako uzupełnienie Światowego Szczytu w sprawie Zrównoważonego Rozwoju. UE odgrywa również główną rolę w Konwencji na rzecz Bioróżnorodności i w pracach nad ustanowieniem dziesięcioletnich programów ramowych dotyczących zrównoważonej konsumpcji i produkcji.

Przeznaczenie gruntów i transport

Pomimo celu, jakim jest oddzielenie transportu od wzrostu PKB, wielkość transportu nadal rośnie szybciej niż PKB. Ma to wpływ na wiele obszarów, począwszy od zagęszczenia ruchu drogowego i problemów zdrowotnych wywołanych zanieczyszczeniem powietrza, a skończywszy na podwyższonych emisjach CO₂ mających wpływ na cele UE związane ze zmianami klimatycznymi.

UE podjęła wiele inicjatyw politycznych w celu ograniczenia negatywnych skutków tej tendencji w rozwoju transportu. Unia zachęca do rezygnacji z transportu drogowego na rzecz środków o mniejszym wpływie na środowisko, np. czyste autobusy, statki i kolej. Komisja zaproponowała również Państwom Członkowskim wprowadzenie opłat za korzystanie z infrastruktury, aby wywrzeć wpływ na zapotrzebowanie na transport poprzez doprowadzenie do sytuacji, w której opłaty uiszczane przez użytkowników środków transportu będą odzwierciedlały pełne koszty ponoszone przez społeczeństwo (np. dyrektywa w sprawie euro-

winiety), jednak wdrożenie tych rozwiązań pozostaje nadal ograniczone. Ponadto, dzięki ustawodawstwu i inicjatywom UE poczyniono znaczne postępy w zakresie technologii pojazdów i paliwa, aczkolwiek zrównoważył je wzrost popytu i natężenia transportu. Wreszcie, podejmowane są działania mające na celu poprawę zarządzania środowiskiem miejskim i przeznaczeniem gruntów, na przykład w ramach programu finansowanego z Funduszy Strukturalnych UE „Urban II” i Ramowego Programu Badań UE. Komisja przygotowuje również Strategię Tematyczną dotyczącą Środowiska Miejskiego, która ma zostać opublikowana w 2005 r.

Zewnętrzne aspekty zrównoważonego rozwoju

Promowanie zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym objęło oprócz nierównoważonych tendencji opisanych powyżej, także następujące działania UE:

Opanowanie globalizacji

Globalizacja jest nowym kontekstem, w którym należy osiągnąć zrównoważony rozwój. Choć może to być ważny bodziec dla zrównoważonego rozwoju, zyski z globalizacji są często zbyt nierównomiernie rozdzielane pomiędzy krajami i w ich obrębie, a nieuregulowana integracja może mieć ujemny wpływ na środowisko i społeczeństwo jako całość.

UE wspiera spójne i zintegrowane traktowanie zagadnień związanych z globalizacją w WTO, Międzynarodowych Instytucjach Finansowych (IFI) i organach ONZ. Pragnie także wzmocnienia kluczowych organów, takich jak między innymi Międzynarodowa Organizacja Pracy.

Aby skutecznie i sprawiedliwie włączyć kraje rozwijające się do gospodarki globalnej, niezbędne są trwające negocjacje WTO i Agenda Rozwoju z Doha (DDA). W czasie negocjacji DDA, od 2002 r. UE konsekwentnie pracuje nad osiągnięciem swoich celów w zakresie promocji globalnego zrównoważonego rozwoju w pełnym wymiarze w wielu negocjowanych kwestiach. Ponadto, ponieważ należy skutecznie wspierać wysiłki krajów rozwijających się mające na celu integrację z globalnym systemem handlu, pomoc związana z handlem (TRA) została wyznaczona jako jeden z obszarów priorytetowych dla rozwoju współpracy UE, a wymiar TRA został włączony do wszystkich ważnych szczebli procesu podejmowania decyzji dotyczących sposobu alokacji funduszy.

Ponadto, od zakończenia WSSD, EU podjęła również ważne kroki zmierzające do realizacji działań wspierających, dotyczących polityki handlowej poza zakresem DDA, m.in. poprzez podejmowanie wysiłków na rzecz włączenia istotnego elementu zrównoważonego rozwoju do wszystkich trwających lub przyszłych negocjacji dwustronnych lub regionalnych.

Lepsze zarządzanie na szczeblu globalnym

Dobre zarządzanie i promocja demokracji to czynniki mające kluczowe znaczenie dla osiągnięcia Milenijnych Celów Rozwoju. Deklaracja Milenijna stanowi, że stworzenie środowiska sprzyjającego rozwojowi i eliminowaniu ubóstwa zależy, między innymi, od dobrego zarządzania w poszczególnych krajach, od dobrego zarządzania na szczeblu międzynarodowym oraz od przejrzystości systemu finansowego, monetarnego i handlowego.

W komunikacie w sprawie zarządzania i rozwoju Komisja podjęła temat budowania zdolności instytucjonalnych, dobrego zarządzania i państwa prawa, skupiając się na budowaniu

zdolności instytucjonalnych i dialogu na temat zarządzania w różnych rodzajach sytuacji, w jakich znajdują się poszczególne kraje. Podjęto również wysiłki w celu promowania zrównoważonego rozwoju we wszystkich istniejących międzynarodowych i regionalnych umowach o współpracy i instrumentach polityki. Ponadto, wzmocnione międzynarodowe zarządzanie zrównoważonym rozwojem leży w centrum wysiłków UE zmierzających do rozwoju skutecznej wielostronności.

Finansowanie dla rozwoju (FfD)

Aby osiągnąć Milenijne Cele Rozwoju konieczne jest finansowanie. Jednak daleko jest jeszcze do osiągnięcia celu ONZ wynoszącego 0,7% Oficjalnej Pomocy Rozwojowej (ODA) Dochodu Narodowego Brutto.

UE zdefiniowała swój wkład w proces finansowania dla rozwoju w postaci ośmiu wyraźnie sformułowanych zobowiązań, przyjętych przez Radę Europejską w Barcelonie dnia 14 marca 2002 r. Najnowsze sprawozdanie z monitorowania przewiduje, że poziom pomocy w rozszerzonej Unii Europejskiej (25 Państw Członkowskich), jako całość, przekroczy pośredni cel 0,39% ODA/DNB i będą stanowić 0,42 % DNB w ODA do 2006 r. lub szacunkowo 38,5 miliarda euro. Całkowita ilość dodatkowych środków zmobilizowanych w latach 2002 – 2006 wynosi 19 miliardów euro.

Część II: Odpowiedź na wyzwania

5. PRZYSZŁE KIERUNKI REALIZACJI

W świetle stałych wyzwań Europa musi nie tylko wypełniać swoje zobowiązania wynikające z długoterminowego planu działań na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz lepszej jakości życia, lecz także znaleźć metody skuteczniejszej ich realizacji.

5.1. Potwierdzenie podstawowych zasad Strategii Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej

Pojęcie zrównoważonego rozwoju oraz komplementarność Strategii Zrównoważonego Rozwoju i strategii lizbońskiej wyjaśniono we wprowadzeniu.

Ponadto przegląd stanowić będzie potwierdzenie kwintesencji **trój-wymiarowego charakteru** zrównoważonego rozwoju jako kamienia węgielnego strategii, tj. rozwoju, który można osiągnąć wyłącznie, jeśli wzrost gospodarczy, integracja społeczna i ochrona środowiska idą ze sobą w parze zarówno w Europie, jak i innych częściach świata.

W przeglądzie zostanie również wzięty pod uwagę **wkład UE w globalny zrównoważony rozwój**, poczyniony w dwojaki sposób: poprzez uwzględnienie międzynarodowych aspektów sześciu tendencji, które nie są zrównoważone, zawartych w strategii oraz poprzez jej integrację ze strategią zewnętrznego polityki UE, która przyczynia się do globalnego zrównoważonego rozwoju. Tymi działaniami UE potwierdzi i wzmocni swoje zaangażowanie i główną rolę, jaką pełni w procesie przenoszenia planu działań związanych ze zrównoważonym rozwojem na poziom globalny.

5.2. Potwierdzenie nowego podejścia do tworzenia polityki i spójności polityki

Przegląd jeszcze bardziej wzmocni „**nowe podejście do tworzenia polityki**” jako główny środek umieszczenia zrównoważonego rozwoju w centrum procesu tworzenia polityki UE. W szczególności, przyszła Strategia Zrównoważonego Rozwoju UE zapewni większą stymulację różnych składników agendy poprawy jakości prawa wspólnotowego UE, między innymi oceny wpływu, konsultacji ze stronami zainteresowanymi i uproszczenia uregulowań prawnych.

Oznacza to, że zrównoważone i opłacalne tworzenie polityki będzie nadal promowane poprzez poprawę jakości prawa, między innymi bardziej skuteczne wdrażanie **zrównoważonego mechanizmu Oceny Wpływu**, obejmującego zarówno nowe wewnętrzne i zewnętrzne inicjatywy w ramach polityki Komisji. Ponadto, analizy zrównoważonej oceny wpływu będą miały nadal zastosowanie w podstawowych umowach handlowych. Chociaż narzędzie to zostało ostatnio udoskonalone tak, aby uwzględnić pierwsze wyciągnięte wnioski²¹, uwaga będzie nadal poświęcana możliwym sposobom dalszego ulepszania metody, szczególnie w odniesieniu do gospodarczych, społecznych i środowiskowych aspektów

---

²¹ Patrz: Ocena Wpływu: Następne Kroki - wspieranie Konkurencyjności i Zrównoważonego Rozwoju, SEC(2004) 1377, 21.10.2004 r.

zrównoważonego rozwoju. W tej kwestii Komisja zamierza również usprawnić konsultacje ze stronami zainteresowanymi na temat różnych rodzajów polityki UE. Ponadto będzie się zwracać uwagę na znaczenie zapewnienia odpowiedniej kontynuacji działań związanych z porozumieniem międzyinstytucjonalnym z Parlamentem Europejskim i Radą²² (np. na potrzebę stosowania przez Parlament Europejski i Radę tych samych zasad i norm dotyczących oceny wpływu w przypadku oceny wpływu istotnych poprawek do projektów Komisji).

Również **otwarta metoda koordynacji** ujęta jest w nowym podejściu, szczególnie w zakresie integracji społecznej, dostępu do rynku pracy i ochrony socjalnej, gdzie metoda ta odgrywa kluczową rolę w modernizacji systemów ochrony socjalnej.

W ramach nowego podejścia do tworzenia polityki Komisja nadal będzie promować korzystanie z **instrumentów rynkowych** w celu odzwierciedlenia ponoszonych przez społeczeństwo rzeczywistych kosztów wykorzystania zasobów i ich wpływu na środowisko naturalne. Na przykład, Państwa Członkowskie zostaną wezwane do rozpatrzenia możliwości przeniesienia ciężaru podatkowego związanego z siłą roboczą w stronę opodatkowania szkód wyrządzonych środowisku. Przegląd będzie również nadal kłaść nacisk na znaczenie inwestycji w **naukę i technologię** na rzecz zrównoważonego rozwoju. Możliwe sposoby dalszej promocji eko-innowacji obejmują program badawczy UE, Politykę Innowacji Komisji, a także zamówienia publiczne. Promocja obejmie również wymianę informacji z partnerami zewnętrznymi w sprawie zrównoważonych badań, nauki i technologii.

5.3. Dalsze skupianie uwagi na kluczowych nie zrównoważonych tendencjach i bardziej szczegółowa analiza powiązań pomiędzy nie zrównoważonymi tendencjami.

W przeglądzie nadal utrzymany będzie nacisk Strategii na **główne tendencje stanowiące zagrożenie dla zrównoważonego rozwoju**. Wielu spośród wymienionych tendencji można przeciwdziałać wyłącznie za pomocą długofalowych działań, które będą obejmować istotne zmiany strukturalne w funkcjonowaniu naszych społeczeństw i gospodarki. Jednak nie powinno to stanowić wymówki dla bezczynności w aspekcie krótkoterminowym.

A zatem przegląd, po pierwsze, obejmie **dogłębną ocenę nie zrównoważonych tendencji ujętych w obecnej strategii** z zamiarem określenia celów i koniecznych działań do podjęcia w przyszłości. Obszary priorytetowe określone w 2001 r. należy doprowadzić do zgodności z międzynarodowymi zobowiązaniami podjętymi przez UE podczas Światowego Szczytu w sprawie Zrównoważonego Rozwoju, konferencji ONZ w sprawie Finansowania na rzecz Rozwoju oraz w Deklaracji Milenijnej ONZ i w innych związanych z tym zagadnieniem wielostronnych umowach i zobowiązaniach podjętych przez UE. Ponadto zostaną one zaktualizowane w celu odzwierciedlenia przystąpienia dziesięciu nowych Państw Członkowskich do UE – oraz perspektywy dalszego rozszerzenia w niezbyt odległej przyszłości – co stanowi nowe wyzwania dla zdolności Unii do podjęcia tematu nie zrównoważonych tendencji i spełnienia jej celów w zakresie zrównoważonego rozwoju. W tym kontekście, przegląd zbada również przypadek dodania niewielkiej liczby nowych lub uprzednio nie rozważanych tendencji, łącznie z tendencjami nie zrównoważonymi gospodarczo.

---

²² Porozumienie międzyinstytucjonalne w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia Dz.U. C 321 z 31.12.2003 r., str.1.

I wreszcie, przegląd będzie mocniej akcentować **określanie wzajemnych zależności pomiędzy wybranymi nie zrównoważonymi tendencjami**. Jego celem będzie maksymalizowanie pozytywnych synergii i ograniczenie kompromisów. Na przykład, w dziedzinie transportu poprzez promowanie przejścia z transportu drogowego na kolejowy możliwe jest zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych oraz zagęszczenia w ruchu drogowym w jednym i tym samym czasie (stworzenie sytuacji, w której nie ma przegranych (ang. „win-win”). Innym przykładem może być to, w jaki sposób inwestycje w podstawowe zmiany technologiczne mogą przyczynić się do poprawy konkurencyjności, a jednocześnie podnieść jakość środowiska i spójność społeczną.

5.4. Ustalanie celów, zadań i „kamieni milowych”

Podejście przyjęte w strategii w 2001 r. obejmowało zdefiniowanie podstawowych celów średniookresowych związanych z poszczególnymi nie zrównoważonymi tendencjami oraz określenie wielu środków pozwalających na ich uwzględnienie. Przegląd potwierdzi potrzebę sformułowania bardziej przejrzystych celów, zadań i terminów ich realizacji jako sposobu skupienia się na działaniu w obszarach priorytetowych i umożliwienia zmierzenia postępu prac.

Chociaż tendencje stanowią problemy długoterminowe wymagające długoterminowych rozwiązań, jedynym sposobem zapewnienia, że społeczeństwo zmierza w odpowiednim kierunku jest ustalenie wyraźnych celów pośrednich i pomiar postępów. Dlatego też ustalenie celów długoterminowych nie może oznaczać odłożenia działania na później.

Zweryfikowana strategia będzie zatem obejmować nowe cele zasadnicze dla poszczególnych nie zrównoważonych tendencji i będzie określać pośrednie etapy pozwalające UE na monitorowanie rzeczywistych postępów. Cele operacyjne i plany działania zostaną określone w ramach odpowiednich wewnętrznych i zewnętrznych polityk sektorowych, które będą również podstawowymi środkami wdrażania i monitorowania inicjatyw w ramach polityki, łącznie z międzynarodowymi zobowiązaniami ustalonymi w Deklaracji Milenijnej i na szczytach w Barcelonie i Monterrey.

5.5. Zapewnienie skutecznego systemu monitorowania

Decyzja podjęta w Göteborgu, mająca na celu zapewnienie corocznego monitorowania strategii na posiedzeniach Rady Europejskiej odbywających się wiosną, zawiodła oczekiwania. Wzmocniony system składania sprawozdań zostanie opracowany w przeglądzie. Będzie on skupiać się na krótko- i średniookresowej realizacji celów strategii, łączeniu i możliwie jak największym upraszczaniu bieżących sprawozdań na temat zagadnień związanych ze zrównoważonym rozwojem. Odpowiedzialność instytucjonalna (szczególnie rola Rady Europejskiej i Parlamentu Europejskiego) w procesie monitorowania stanie się również wyraźniejsza.

Monitorowanie będzie odbywać się w szczególności na podstawie wskaźników zrównoważonego rozwoju opracowanych przez Komisję. Wskaźniki te będą wykorzystywać między innymi różne wskaźniki opracowane w procesie tworzenia polityki sektorowej oraz wykonaną już syntezę tych wskaźników strukturalnych, która monitorowała postęp na drodze do celów ustanowionych w agendzie reform lizbońskich. Wzmoczone zostaną wysiłki w zakresie opracowywania przyszłych modeli, prognoz i dalszego gromadzenia danych naukowych, aby wspomóc skuteczne monitorowanie.

5.6. Zwiększenie poczucia własności i poprawa współpracy z uczestnikami strategii z sektora publicznego i prywatnego na wszystkich szczeblach

Konieczne są dalsze działania mające na celu podniesienie świadomości, mobilizację i zaangażowanie zainteresowanych stron na wszystkich szczeblach. Musi być jasne, kto odpowiada, za jakie działania w jakim okresie czasu i kto będzie ponosić koszty. W tym celu Komisja zbada, w jaki sposób stworzyć skuteczne partnerstwa z przedstawicielami przemysłu, związkami zawodowymi, organizacjami pozarządowymi i grupami interesu konsumentów, szczególnie z zamiarem omówienia sposobów pomocy w celu wyeliminowania niezrównoważonych tendencji zidentyfikowanych w trakcie przeglądu.

W celu promocji zrównoważonego rozwoju konieczna będzie większa spójność pomiędzy unijnymi, globalnymi, krajowymi, regionalnymi i lokalnymi inicjatywami. Możliwe działania będą obejmować określanie wspólnych priorytetów w ramach każdego z zasadniczych celów; rozpoczęcie procesu wzajemnego uczenia się z Państwami Członkowskimi i/lub regionami, a także ustanowienie mechanizmów stałej wymiany informacji na temat najlepszej praktyki.

Unia będzie również musiała zintensyfikować swoje wysiłki mające na celu stymulację dalszych działań w innych częściach świata, zarówno w krajach uprzemysłowionych, jak i krajach w okresie przejściowym, a także w krajach rozwijających się. Komisja będzie się starać podejmować dialog na temat celów zrównoważonego rozwoju z partnerami poza UE, a w szczególności z administracją i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego w państwach trzecich oraz organizacjach międzynarodowych i pozarządowych skupiających się na problemach globalnych.

6. KOLEJNE KROKI

Komisja zwraca się do Rady Europejskiej, Rady, Parlamentu Europejskiego, Państw Członkowskich, władz regionalnych i wszystkich grup społeczeństwa obywatelskiego do zgłaszania uwag na temat proponowanych kierunków realizacji strategii. Pierwszą okazją do dyskusji będzie zorganizowane przez Europejski Komitet Społeczno-Ekonomiczny forum interesariuszy, które odbędzie się w dniach 14 i 15 kwietnia 2005 r. Następnie, w ciągu bieżącego roku, Komisja przedstawi propozycję zweryfikowanej strategii zrównoważonego rozwoju dla Unii.